

REGULAMENTUL (CE) NR. 1698/2005 AL CONSILIULUI

din 20 septembrie 2005

privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (Feader)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolele 36, 37 și 299 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Parlamentului European¹,

întrucât:

- (1) O politică de dezvoltare rurală ar trebui să însoțească și să completeze politicile de sprijin al pieței și al veniturilor aplicate în cadrul politicii agricole comune și să contribuie astfel la realizarea obiectivelor politicii menționate, prevăzute în tratat. Ar trebui, de asemenea, ca această politică de dezvoltare rurală să ia în considerare obiectivele generale privind coeziunea economică și socială stabilite în tratat și să contribuie la realizarea acestora, integrând totodată celelalte mari priorități politice expuse în concluziile Consiliilor Europene de la Lisabona și Göteborg privind competitivitatea și dezvoltarea durabilă.
- (2) Tratatul dispune că, la elaborarea politicii agricole comune și a metodelor speciale pe care aceasta le poate implica, se va ține seama de caracterul special al activității agricole, determinat de structura socială a agriculturii și de disparitățile structurale și naturale dintre diversele zone rurale.
- (3) Reforma politicii agricole comune din iunie 2003 și aprilie 2004 a introdus schimbări majore, care ar putea avea consecințe semnificative asupra economiilor rurale de pe întregul teritoriu rural al Comunității, în ceea ce privește modelele de producție agricolă, metodele de gestionare a terenurilor și de ocupare a forței de muncă, precum și, într-un sens mai larg, asupra condițiilor socio-economice din aceste zone rurale.
- (4) Acțiunea Comunității ar trebui să fie complementară celei întreprinse de statele membre sau să urmărească să contribuie la aceasta. Parteneriatul ar trebui consolidat prin prevederea unor modalități de participare a diferitelor tipuri de parteneri, în deplină concordanță cu competențele instituționale ale statelor membre. Partenerii în cauză ar trebui să fie implicați în pregătirea, monitorizarea și evaluarea programării.
- (5) Dat fiind faptul că obiectivul prezentului regulament, și anume dezvoltarea rurală, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre, luând în considerare legătura existentă între dezvoltarea rurală și celelalte instrumente ale politicii agricole comune, amploarea disparităților dintre zonele rurale și limitele mijloacelor financiare

¹ Avizul adoptat la 7 iunie 2005 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

ale statelor membre într-o Uniune extinsă și, prin urmare, poate fi realizat mai bine la nivel comunitar grație garanției multianuale a finanțărilor Comunității care sunt axate pe prioritățile sale, Comunitatea poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității consacrat la articolul 5 din tratat. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul menționat anterior, prezentul regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv.

- (6) Activitatea Fondului European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (denumit în continuare „Feader”) și operațiunile la care acesta contribuie trebuie să fie coerente și compatibile cu celelalte politici comunitare și conforme cu întreaga legislație comunitară.
- (7) În acțiunea sa în favoarea dezvoltării rurale, Comunitatea urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între bărbați și femei, precum și să prevină orice formă de discriminare, în conformitate cu tratatul.
- (8) În scopul consolidării conținutului strategic al politicii de dezvoltare rurală în conformitate cu prioritățile Comunității și pentru a favoriza astfel transparența sa, Consiliul ar trebui să adopte orientări strategice, la propunerea Comisiei.
- (9) Pe baza orientărilor strategice, fiecare stat membru ar trebui să își elaboreze propriul plan strategic național de dezvoltare rurală, care va servi drept cadru de referință pentru elaborarea programelor de dezvoltare rurală. Monitorizarea strategiei naționale și comunitare ar trebui să facă obiectul unor rapoarte întocmite de către statele membre și de către Comisie.
- (10) Programarea dezvoltării rurale ar trebui să respecte prioritățile comunitare și naționale și să completeze celelalte politici comunitare, în special politica piețelor agricole, politica de coeziune și politica comună în domeniul pescuitului.
- (11) Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, este necesar ca la nivel comunitar să se urmărească un număr limitat de obiective fundamentale privind competitivitatea activității agricole și forestiere, gestionarea terenurilor și a mediului, precum și calitatea vieții și diversificarea activităților în aceste zone, luând în considerare diversitatea situațiilor din regiunile în cauză, fie că sunt regiuni rurale izolate, care se confruntă cu probleme de depopulare și de declin, fie zone rurale periurbane asupra cărora centrele urbane exercită o presiune din ce în ce mai mare.
- (12) Ar trebui să se stabilească norme generale pentru programarea și pentru revizuirea programării dezvoltării rurale, asigurându-se un echilibru corespunzător între axele programelor de dezvoltare rurală care corespund obiectivelor fundamentale menționate. Durata programelor ar trebui să fie de șapte ani.
- (13) Pentru a îndeplini obiectivul de ameliorare a competitivității sectorului agricol și forestier, ar trebui să se elaboreze strategii de dezvoltare clare, care să urmărească optimizarea și adaptarea potențialului uman, a potențialului fizic și a calității producției agricole.
- (14) În ceea ce privește potențialul uman, ar trebui să se adopte un ansamblu de măsuri privind formarea, informarea și difuzarea cunoștințelor, instalarea tinerilor agricultori, pensionarea anticipată pentru agricultori și pentru lucrătorii agricoli, utilizarea serviciilor de consiliere de către agricultori și silvicultori, precum și înființarea unor

servicii de ajutor pentru gestionarea agricolă, de înlocuire în exploatație și de consiliere agricolă, precum și a unor servicii de consiliere în sectorul forestier.

- (15) În ceea ce privește formarea, informarea și difuzarea cunoștințelor, evoluția și specializarea agriculturii și a silviculturii impun o formare tehnică și economică de un nivel corespunzător, inclusiv în ceea ce privește cunoștințele specifice în domeniul noilor tehnologii ale informației, precum și un nivel suficient de conștientizare a calității produselor, a rezultatelor cercetării și a gestionării durabile a resurselor naturale, inclusiv a cerințelor privind eco-condiționalitatea și aplicarea unor metode de producție compatibile cu întreținerea și ameliorarea peisajului și cu protecția mediului. Prin urmare, este necesar ca activitățile de formare, informare și difuzare a cunoștințelor să fie extinse la toate persoanele adulte care intervin în domenii care au legătură cu agricultura, alimentația și silvicultura. Aceste activități intră sub incidența atât a obiectivului competitivității agriculturii și silviculturii, cât și a obiectivului gestionării spațiului rural și al mediului.
- (16) Acordarea de avantaje speciale tinerilor agricultori poate facilita nu numai instalarea lor, ci și adaptarea structurală a exploatației acestora, odată ce s-au stabilit. Prin urmare, măsura de ajutor de instalare ar trebui subordonată elaborării unui plan de dezvoltare, ca instrument care să garanteze dezvoltarea activităților noii întreprinderi agricole în timp.
- (17) Pensionarea anticipată din profesiile agricole ar trebui să permită o importantă transformare structurală a exploatațiilor care fac obiectul unei cedări, prin măsura de ajutor de instalare pentru tinerii agricultori și în conformitate cu normele care o reglementează, sau printr-o cedare care urmărește creșterea în dimensiuni a exploatației, luând în considerare și experiența acumulată în punerea în aplicare a regimurilor anterioare de ajutor comunitar din acest domeniu.
- (18) Utilizarea serviciilor de ajutor pentru gestionare și a serviciilor de consiliere ar trebui să le permită agricultorilor și silvicultorilor să amelioreze gestionarea durabilă a exploatației lor. Utilizarea serviciilor de consiliere agricolă prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori¹ ar trebui cel puțin să ajute agricultorii să evalueze performanțele exploatației lor și să identifice îmbunătățirile necesare, luând în considerare cerințele regulamentare în materie de gestionare prevăzute de regulamentul menționat și de standardele de securitate la locul de muncă bazate pe legislația comunitară.
- (19) Crearea unor servicii de ajutor pentru gestionare agricolă, de înlocuire în exploatație și de consiliere agricolă, precum și a serviciilor de consiliere în sectorul forestier ar trebui să permită agricultorilor și/sau silvicultorilor să adapteze, să amelioreze și să faciliteze gestionarea și să amelioreze nivelul global de performanță al exploatației lor prin consolidarea potențialului uman în sectorul agricol și forestier.
- (20) În ceea ce privește potențialul fizic, ar trebui să se prevadă o serie de măsuri pentru modernizarea exploatațiilor agricole, ameliorarea valorii economice a pădurilor, creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere, promovarea dezvoltării de noi produse, procedee și tehnologii în sectorul agricol, alimentar și forestier, ameliorarea și dezvoltarea infrastructurilor agricole și forestiere, reconstituirea

¹ JO L 270, 21.10.2003, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 118/2005 al Comisiei (JO L 24, 27.1.2005, p. 15).

potențialului de producție agricolă afectat de catastrofe naturale și punerea în aplicare a unor acțiuni de prevenire adecvate.

- (21) Ajutorul comunitar pentru investiții agricole are ca obiectiv, modernizarea exploatațiilor agricole și ameliorarea performanțelor lor economice, prin îmbunătățirea utilizării factorilor de producție, în special prin adoptarea de noi tehnologii și prin inovare, favorizând calitatea, producția biologică, precum și diversificarea în interiorul și/sau exteriorul exploatației, inclusiv sectorul nealimentar și culturile energetice; ajutorul urmărește, de asemenea, ameliorarea situației exploatațiilor în ceea ce privește respectarea mediului, securitatea la locul de muncă, igiena și bunăstarea animalelor, simplificând condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de un ajutor, în raport cu cerințele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA)¹.
- (22) Pădurile private joacă un rol semnificativ în activitățile economice din zonele rurale și, prin urmare, ajutorul comunitar este important pentru ameliorarea și diversificarea valorii economice a acestora, pentru sporirea diversificării producției și pentru ameliorarea deșeurilor comerciale în sectoare precum cel al energiei regenerabile, menținând gestionarea durabilă și rolul multifuncțional al pădurilor.
- (23) Ar trebui încurajată ameliorarea prelucrării și comercializării produselor agricole și forestiere primare prin susținerea investițiilor care au următoarele obiective: consolidarea eficacității sectoarelor prelucrării și comercializării, promovarea prelucrării produselor agricole și forestiere destinate energiei regenerabile, dezvoltarea de noi tehnologii și introducerea inovațiilor, deschiderea de noi deșeurii comerciale pentru produsele de agricultură și silvicultură, punerea accentului pe calitate, ameliorarea protecției mediului, a securității la locul de muncă, a igienei și bunăstării animalelor, după caz. În acest sens, ar trebui avute în vedere, ca regulă generală, microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii și alte întreprinderi sub o anumită dimensiune, care sunt cele mai în măsură să aducă un plus de valoare produselor locale, simplificând condițiile care trebuie îndeplinite pentru a beneficia de ajutorul pentru investiții, în raport cu cerințele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1257/1999.
- (24) În contextul unei concurențe tot mai accentuate, ar trebui să se ia măsurile necesare astfel încât sectorul agricol și alimentară, precum și cel forestier să poată profita de deșeurile oferite de piețe prin multiplicarea demersurilor inovatoare, pentru a realiza produse, procedee și tehnologii noi. Din această perspectivă, ar trebui încurajată cooperarea dintre agricultori, industria alimentară, industria de prelucrare a materiilor prime și celelalte părți interesate.
- (25) Infrastructurile agricole, reconstituirea potențialului de producție agricolă afectat de catastrofe naturale și adoptarea unor măsuri de prevenire corespunzătoare ar trebui să contribuie la punerea în aplicare a axei privind competitivitatea agriculturii și a silviculturii.
- (26) În ceea ce privește calitatea producției și a produselor agricole, ar trebui prevăzută o serie de măsuri destinate să ajute agricultorii să respecte standardele stabilite pe baza legislației comunitare, să încurajeze participarea agricultorilor la sistemele de calitate

¹ JO L 160, 26.6.1999, p. 80. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 2223/2004 (JO L 379, 24.12.2004, p. 1).

alimentară și să sprijine grupurile de producători în acțiunile lor de informare și promovare.

- (27) Măsura privind respectarea standardelor are ca scop să stimuleze agricultorii să pună în aplicare într-un ritm mai alert standardele stabilite pe baza legislației comunitare privind mediul, sănătatea publică, sănătatea animală și vegetală, bunăstarea animalelor și securitatea la locul de muncă și să le respecte. Acestea pot reprezenta pentru agricultori noi obligații și prin urmare, ar trebui să li se acorde un sprijin pentru a compensa parțial costurile suplimentare sau pierderile de venituri care pot rezulta din acestea.
- (28) Măsura de acordare a unui ajutor agricultorilor care participă la sistemele de calitate alimentară comunitare sau naționale are ca obiectiv furnizarea de garanții pentru consumator privind calitatea produsului sau a procesului de producție utilizat în cadrul acestor sisteme, creșterea valorii adăugate a produselor agricole primare și consolidarea debușeurilor comerciale. Participarea la sistemele de calitate putând genera costuri și constrângeri suplimentare, care nu sunt în totalitate remunerate de piață, ar trebui să se încurajeze agricultorii să participe la aceste sisteme.
- (29) Este necesar să se asigure o mai bună sensibilizare a consumatorilor în ceea ce privește existența și caracteristicile produselor incluse în sistemele de calitate menționate anterior. Ar trebui, în consecință, să se acorde grupurilor de producători un ajutor pentru informarea consumatorilor și pentru promovarea produselor care intră sub incidența sistemelor de calitate susținute de statele membre în cadrul programelor lor de dezvoltare rurală.
- (30) Este necesar să se asigure tranziția de la o serie de măsuri individuale introduse prin Tratatul de aderare din 2003, și anume măsura în favoarea agriculturii de semisubzistență și măsura în favoarea grupurilor de producători.
- (31) Ajutorul pentru anumite metode specifice de gestionare a terenurilor ar trebui să contribuie la dezvoltarea durabilă încurajând, în special, exploatanții agricoli și silvicultorii să își gestioneze terenurile conform unor metode compatibile cu necesitatea de a conserva mediul natural și peisajele și de a proteja și ameliora resursele naturale. Acesta ar trebui, de asemenea, să contribuie la punerea în aplicare a celui de-al șaselea program de acțiune comunitară pentru mediu și a concluziilor președinției privind strategia de dezvoltare durabilă. Principalele elemente care trebuie luate în considerare cuprind biodiversitatea, gestionarea siturilor Natura 2000, protecția apei și a solurilor, atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, reducerea emisiilor de amoniac și utilizarea durabilă a pesticidelor.
- (32) Silvicultura face parte integrantă din dezvoltarea rurală, iar ajutorul pentru utilizarea durabilă a terenurilor ar trebui să cuprindă gestionarea durabilă a pădurilor și rolul multifuncțional pe care îl au acestea. Utilitatea pădurilor este multiplă: furnizează materii prime pentru obținerea de produse regenerabile și ecologice, joacă un rol important în prosperitatea economică, contribuie semnificativ la biodiversitate, la ciclul global al carbonului, la echilibrul hidrologic, la combaterea eroziunii, la prevenirea riscurilor naturale și furnizează servicii cu caracter social și recreativ. Luând în considerare angajamentele asumate de Comunitate și de statele membre pe plan internațional, ar trebui adoptate măsuri în favoarea silviculturii, pe baza programelor forestiere ale statelor membre la nivel național sau subnațional sau pe baza unor instrumente echivalente. Aceste măsuri ar trebui să ia în considerare angajamentele asumate în cadrul conferințelor ministeriale privind protecția pădurilor în Europa.

Măsurile privind silvicultura ar trebui să contribuie la punerea în aplicare a strategiei forestiere comunitare. Aceste acțiuni de sprijin ar trebui să nu denatureze concurența și să nu aibă efecte asupra pieței.

- (33) Ajutoarele pentru handicapuri naturale în regiunile montane și în alte zone cu handicap ar trebui să contribuie, prin menținerea utilizării agricole a terenurilor, la conservarea spațiului rural, precum și la salvagardarea și promovarea metodelor de exploatare durabilă. Pentru a garanta eficacitatea acestui regim de sprijin și realizarea obiectivelor sale, ar trebui definiți parametri obiectivi pentru a stabili cuantumul ajutoarelor. Cu toate acestea, anumite dispoziții ale Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 privind sprijinul pentru zonele defavorizate ar trebui să rămână în vigoare pentru o perioadă.
- (34) Ar trebui să se acorde în continuare un sprijin agricultorilor, pentru a putea face față, în zonele în cauză, dezavantajelor specifice datorate punerii în aplicare a Directivei 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice¹ și a Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică², pentru a contribui la o gestionare eficientă a siturilor Natura 2000. De asemenea, ar trebui să li se acorde un sprijin pentru a le permite să facă față, în zonele hidrografice, dezavantajelor cauzate de punerea în aplicare a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a cadrului comunitar de acțiune în domeniul strategiei apelor³.
- (35) Plățile agroecologice ar trebui să continue să joace un rol primordial pentru a contribui la dezvoltarea durabilă a zonelor rurale și pentru a satisface cererea crescândă a societății în ceea ce privește serviciile ecologice. Acestea ar trebui, de asemenea, să continue să încurajeze agricultorii și alți gestionari de terenuri să exercite o reală funcție în serviciul întregii societăți, prin introducerea sau menținerea unor metode de producție agricolă compatibile cu protecția și ameliorarea mediului, a peisajelor și a caracteristicilor acestora, a resurselor naturale, a solurilor și a diversității genetice. În acest sens, ar trebui să se acorde o atenție specială conservării resurselor genetice în agricultură. În conformitate cu principiul „poluatorul plătește”, aceste plăți ar trebui să acopere numai angajamente care depășesc standardele obligatorii corespunzătoare.
- (36) Este necesar ca agricultorii să fie încurajați în continuare să aplice standarde ridicate în ceea ce privește bunăstarea animalelor, acordând un ajutor celor care se angajează să adopte tehnici de creștere care depășesc standardele obligatorii corespunzătoare.
- (37) Ar trebui să se acorde un ajutor pentru investițiile neproductive atunci când acestea sunt necesare pentru respectarea angajamentelor agroecologice sau pentru îndeplinirea altor obiective agroecologice, ori atunci când acestea contribuie la consolidarea, în exploatare, a utilității publice a zonelor Natura 2000 și a altor zone de mare valoare naturală.
- (38) Pentru a contribui la protecția mediului, la prevenirea riscurilor naturale și a incendiilor, precum și pentru a atenua schimbările climatice, ar trebui să se dezvolte și să se amelioreze resursele forestiere printr-o primă împădurire a terenurilor agricole și

¹ JO L 103, 25.4.1979, p. 1. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 807/2003 (JO L 122, 16.5.2003, p. 36).

² JO L 206, 22.7.1992, p. 7. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 284, 31.10.2003, p. 1).

³ JO L 327, 22.12.2000, p. 1. Directivă modificată prin Decizia nr. 2455/2001/CE (JO L 331, 15.12.2001, p. 1).

neagricole. Toate operațiile de primă împădurire ar trebui să fie adaptate la condițiile locale, să fie compatibile cu mediul și să aibă ca efect consolidarea biodiversității.

- (39) Sistemele agroforestiere au o mare valoare din punct de vedere ecologic și social, deoarece asociază activități de agricultură extensivă și activități forestiere, care au ca obiectiv producția de lemn și de alte produse forestiere de înaltă calitate. Înființarea acestora ar trebui sprijinită.
- (40) Luând în considerare importanța pădurilor pentru punerea în aplicare în mod corespunzător a Directivelor 79/409/CEE și 92/43/CEE, ar trebui să se acorde un ajutor special silvicultorilor pentru a-i ajuta să rezolve problemele specifice rezultate din punerea în aplicare a directivelor în cauză.
- (41) Ar trebui să fie introduse plăți silvoecologice pentru angajamentele voluntare de dezvoltare a biodiversității, de conservare a ecosistemelor forestiere de mare valoare și de consolidare a rolului protector pe care îl joacă pădurile în ceea ce privește eroziunea solurilor, prezervarea resurselor hidrologice și a calității apelor, precum și riscurile naturale.
- (42) Ar trebui să se acorde un ajutor care să permită reconstituirea potențialului forestier în pădurile afectate de catastrofe naturale și de incendii și să se adopte măsuri de prevenire. Măsurile de prevenire a incendiilor ar trebui să se aplice zonelor clasificate de statele membre în planurile lor de protecție a pădurilor ca zone care prezintă un risc înalt sau mediu de incendiu.
- (43) Ar trebui să se acorde silvicultorilor un ajutor pentru investițiile neproductive atunci când sunt necesare pentru respectarea angajamentelor silvoecologice sau pentru îndeplinirea altor obiective ecologice sau, în anumite păduri, pentru consolidarea utilității publice a zonelor în cauză.
- (44) Pentru a garanta o utilizare precisă și eficientă a ajutoarelor pentru gestionarea terenurilor prevăzute de prezentul regulament, ar trebui ca statele membre să delimiteze zonele care pot beneficia de un ajutor în cadrul anumitor măsuri care intră sub incidența acestei axe. Zonele montane și celelalte zone cu handicap ar trebui să fie selectate pe baza unor criterii comune obiective. Prin urmare, directivele și deciziile Consiliului de stabilire a listelor cu zonele defavorizate sau de modificare a acestor liste, în conformitate cu articolul 21 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 950/97 al Consiliului din 20 mai 1997 privind ameliorarea eficienței structurilor agriculturii¹ ar trebui prin urmare abrogate cu efect de la o dată ulterioară. Au fost desemnate zone Natura 2000 în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE. Statele membre ar trebui să indice zonele propice împăduririi din motive ecologice, precum protecția împotriva eroziunii, prevenirea riscurilor naturale sau dezvoltarea resurselor forestiere pentru a atenua schimbările climatice, precum și zonele forestiere care prezintă un risc mediu spre ridicat de incendiu.
- (45) Ar trebui prevăzut un sistem de sancțiuni în cazul în care unii beneficiari ai ajutoarelor acordate în temeiul unor măsuri de gestionare a terenurilor nu respectă, în ansamblul exploatației lor, cerințele obligatorii prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003, ținând seama de gravitatea, durata, persistența și repetarea abaterii.

¹ JO L 142, 2.6.1997, p. 1. Regulament abrogat prin Regulamentul (CE) nr. 1257/1999.

- (46) Este necesar să se completeze evoluția intervenind în zonele rurale și ajutându-le pentru diversificarea activităților, favorizând activitățile neagricole, precum și pentru dezvoltarea altor sectoare decât agricultura, pentru promovarea ocupării forței de muncă, pentru ameliorarea serviciilor de bază, inclusiv accesul, la nivel local, la tehnologiile de informare și comunicare (TIC) și pentru realizarea de investiții care să facă zonele rurale mai atractive în scopul inversării tendinței de declin economic și social și de depopulare a zonelor rurale. De asemenea, în acest context, este necesar să se depună eforturi pentru consolidarea potențialului uman.
- (47) În afară de aceasta, este necesar să se acorde ajutoare în favoarea altor măsuri care vizează economia rurală în sens larg. Lista acestor măsuri ar trebui să fie întocmită pe baza experienței dobândite în cadrul inițiativei Leader și luând în considerare nevoile multisectoriale în materie de dezvoltare rurală endogenă.
- (48) Punerea în aplicare a unor strategii locale de dezvoltare poate consolida coerența teritorială și sinergiile dintre măsurile care vizează economia și populația rurale, în general. Prin urmare, măsurile privind economia rurală în general ar trebui puse în aplicare, preferabil, prin intermediul unor strategii locale de dezvoltare.
- (49) Este necesar să se definească clar principiile de coerență și de complementaritate între axa privind ameliorarea calității vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale, pe de o parte, și alte instrumente financiare comunitare, în special cele care intră sub incidența politicii de coeziune, pe de altă parte.
- (50) După trei perioade de programare, inițiativa Leader a atins un nivel de maturitate care permite teritoriilor rurale să pună în aplicare abordarea Leader, în cadrul mai vast al programării generale a dezvoltării rurale. Astfel, ar trebui ca principiile de bază ale abordării Leader să se aplice programelor - prin integrarea unei axe specifice - și să se definească grupurile de acțiune locală și măsurile care urmează a fi sprijinite, în special capacitățile în materie de parteneriat, punerea în aplicare a strategiilor locale, cooperarea, interconectarea în rețea și dobândirea de competențe.
- (51) Având în vedere importanța abordării Leader, o parte semnificativă a contribuției Feader ar trebui să fie rezervată acestei axe.
- (52) Feader trebuie să susțină, în cadrul asistenței tehnice, acțiuni de punere în aplicare a programelor. În cadrul asistenței tehnice prevăzute la articolul 5 al Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 al Consiliului din 21 iunie 2005 privind finanțarea politicii agricole comune¹ ar trebui instituită o rețea de dezvoltare rurală la scară europeană.
- (53) Ar trebui să se prevadă dispoziții privind repartizarea resurselor disponibile. Aceste resurse ar trebui să fie conforme cu perspectivele financiare pentru perioada 2007-2013. Cuantumul global pentru dezvoltare rurală ar trebui să facă obiectul unei repartizări anuale. O parte semnificativă a resurselor ar trebui să fie concentrată în regiunile care pot beneficia de obiectivul „convergență”.
- (54) Ar trebui să se adopte dispoziții pentru a permite Consiliului să determine cuantumul sprijinului comunitar pentru dezvoltare rurală în temeiul prezentului regulament pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013, defalcarea anuală a acestuia și cuantumul minim care trebuie alocat regiunilor care pot beneficia de obiectivul

¹ JO L 209, 11.8.2005, p. 1.

„convergență” în conformitate cu perspectivele financiare pentru perioada 2007-2013 și cu Acordul interinstituțional privind disciplina bugetară și ameliorarea procedurii bugetare pentru aceeași perioadă.

- (55) Creditele anuale care sunt alocate unui stat membru pentru obiectivul „convergență” în cadrul Feader și care provin din FEOGA, secțiunea „Orientare”, din Fondurile Structurale, din Fondul de coeziune (denumit în continuare „FC”) și din Instrumentul financiar de orientare piscicolă¹ (denumit în continuare „IFOP”) ar trebui limitate la un plafon stabilit în funcție de capacitatea de absorbție a acestui stat.
- (56) Criteriile pentru repartizarea orientativă între statele membre a creditelor de angajament disponibile ar trebui stabilite conform unei metode obiective și transparente.
- (57) În plus față de aceste cantumuri, statele membre ar trebui să ia în considerare cantumurile prevăzute la articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.
- (58) Creditele disponibile ale Feader ar trebui indexate forfetar în vederea programării acestora.
- (59) Ar trebui să se stabilească ratele contribuțiilor Feader la programarea dezvoltării rurale în raport cu cheltuielile publice ale statelor membre, luând în considerare importanța acordată gestionării terenurilor și mediului, situația regiunilor care pot beneficia de ajutoare în cadrul obiectivului „convergență” și prioritatea acordată abordării Leader.
- (60) Ar trebui ca dispozițiile specifice privind anumite măsuri de dezvoltare rurală, precum și ratele de cofinanțare adecvate ale Feader să se aplice regiunilor ultraperiferice prevăzute în tratat și insulelor care intră sub incidența Regulamentului (CEE) nr. 2019/93 al Consiliului din 19 iulie 1993 privind măsurile specifice referitoare la unele produse agricole în favoarea insulelor mici din Marea Egee², pentru a se atenua constrângerile specifice și problemele structurale cu care se confruntă aceste regiuni și insule în cadrul activităților lor agricole și forestiere, precum și atunci când este vorba de sporirea valorii adăugate pentru produsele agricole și forestiere, dat fiind caracterul periferic, insular sau îndepărtat sau dependența economiei rurale de un număr limitat de produse agricole și pentru a promova o politică de dezvoltare rurală solidă.
- (61) În conformitate cu principiul subsidiarității și sub rezerva anumitor excepții, eligibilitatea cheltuielilor ar trebui să fie reglementată de normele naționale corespunzătoare.
- (62) Pentru a asigura eficiența, echitatea și efectul durabil al ajutorului acordat în cadrul Feader, ar trebui prevăzute dispoziții care să garanteze perenitatea operațiunilor aferente investițiilor și care să permită evitarea utilizării Feader în scopul unei concurențe neloiale.
- (63) Punerea descentralizată în aplicare a acțiunilor Feader ar trebui să fie însoțită de garanții privind, în special, calitatea punerii în aplicare, rezultatele, buna gestionare financiară și controlul.

¹ Regulamentul (CE) nr. 1263/1999 al Consiliului din 21 iunie 1999 privind Instrumentul financiar de orientare piscicolă (JO L 161, 26.6.1999, p. 54).

² JO L 184, 27.7.1993, p. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1782/2003.

- (64) Statele membre ar trebui să adopte măsurile adecvate pentru a garanta buna funcționare a sistemelor de gestionare și control. În acest scop, este necesar să se stabilească principiile generale și funcțiile esențiale pe care ar trebui să le garanteze orice sistem de gestionare și control. Prin urmare, este necesar să se desemneze în continuare o autoritate unică de gestionare pentru fiecare program și să se precizeze responsabilitățile acesteia.
- (65) Fiecare program de dezvoltare rurală ar trebui să facă obiectul unei monitorizări adecvate, realizate de un comitet de monitorizare, pe baza unui cadru comun de monitorizare și evaluare stabilit și pus în aplicare în parteneriat cu statele membre, pentru a răspunde în mod eficient nevoilor specifice ale dezvoltării rurale.
- (66) Eficiența și impactul acțiunilor susținute de Feader depind de asemenea de o ameliorare a evaluării pe baza unui cadru comun de evaluare și monitorizare. În special, programele ar trebui evaluate în vederea pregătirii, punerii în aplicare și finalizării acestora.
- (67) Pentru a permite o exercitare efectivă a parteneriatului și o promovare adecvată a acțiunilor comunitare, este necesar să se asigure o informare și o publicitate cât mai vaste posibil. Autoritățile responsabile cu gestionarea programelor sunt responsabile în acest sens.
- (68) Dezvoltarea rurală, astfel cum este definită în prezentul regulament, ar trebui să poată beneficia de ajutoare din partea statelor membre fără cofinanțare comunitară. Având în vedere efectul economic al acestor ajutoare și pentru a garanta coerența cu măsurile care ar putea beneficia de ajutoare comunitare și a simplifica procedurile, ar trebui să se stabilească norme specifice privind ajutoarele de stat, ținând seama în special de experiența dobândită în punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1257/1999. În afară de aceasta, statele membre ar trebui să fie autorizate să acorde ajutoare de stat pentru a furniza o finanțare suplimentară pentru dezvoltarea rurală care beneficiază de sprijin comunitar, în cadrul unei proceduri de notificare conforme cu dispozițiile prezentului regulament și prevăzută în programare.
- (69) Este necesar să se adopte norme tranzitorii destinate să faciliteze tranziția de la regimul actual de sprijin la noul regim de sprijin pentru dezvoltare rurală.
- (70) Noul regim de sprijin prevăzut de prezentul regulament înlocuiește regimul de sprijin existent. Prin urmare, Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 ar trebui abrogat la 1 ianuarie 2007, cu excepția anumitor dispoziții privind sprijinul pentru zonele defavorizate, care ar trebui să fie abrogate ulterior.
- (71) Este necesar să se adopte măsurile necesare pentru punerea în aplicare a prezentului regulament în conformitate cu Decizia 1999/468/CE a Consiliului din 28 iunie 1999 de stabilire a procedurilor de exercitare a competențelor de executare conferite Comisiei¹.
- (72) Comitetul Economic și Social European a emis un aviz².
- (73) Comitetul Regiunilor a emis un aviz³,

¹ JO L 184, 17.7.1999, p. 23.

² Avizul adoptat la 9 martie 2005 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).

³ Avizul adoptat la 23 februarie 2005 (JO C 164, 5.7.2005, p. 18).

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

TITLUL I

OBIECTIVELE AJUTORULUI ȘI NORMELE GENERALE APLICABILE

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Domeniul de aplicare

Prezentul regulament:

- (1) Stabilește normele generale pentru sprijinul comunitar în favoarea dezvoltării rurale finanțat de Feader, instituit prin Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.
- (2) Definește obiectivele la care trebuie să contribuie politica de dezvoltare rurală.
- (3) Definește cadrul strategic în care se înscrie politica de dezvoltare rurală, inclusiv metoda care trebuie aplicată pentru a stabili orientările strategice ale Comunității pentru politica de dezvoltare rurală (denumite în continuare „orientări strategice ale Comunității”) și planurile strategice naționale.
- (4) Definește prioritățile și măsurile de dezvoltare rurală.
- (5) Stabilește normele de parteneriat, de programare, de evaluare, de gestionare financiară, de monitorizare și de control pe baza împărțirii responsabilităților între statele membre și Comisie.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, prin următoarele se înțelege:

- (a) „programare”: procesul de organizare, de luare a deciziilor și de finanțare, efectuat în mai multe etape, care urmărește să pună în aplicare, pe o bază multianuală, acțiunea comună a Comunității și a statelor membre pentru a realiza obiectivele prioritare ale Feader;
- (b) „regiune”: unitate teritorială corespunzătoare nivelului I sau II din Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică (NUTS 1 și 2) în sensul Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS)¹;

¹ JO L 154, 21.6.2003, p. 1.

- (c) „axă”: un grup coerent de măsuri cu obiective specifice care rezultă direct din punerea în aplicare a acestora și contribuie la realizarea unuia sau a mai multor obiective definite la articolul 4;
- (d) „măsură”: un ansamblu de operațiuni care contribuie la punerea în aplicare a unei axe, astfel cum este menționat la articolul 4 alineatul (2);
- (e) „operațiune”: un proiect, un contract, un aranjament sau o altă acțiune, selectate conform criteriilor stabilite pentru programul de dezvoltare rurală în cauză și puse în aplicare de unul sau mai mulți beneficiari pentru a îndeplini obiectivele prevăzute la articolul 4;
- (f) „cadru comun de monitorizare și evaluare”: o abordare generală elaborată de către Comisie și statele membre, care definește un număr limitat de indicatori comuni privind situația inițială, precum și execuția financiară, realizarea, rezultatele și impactul programelor;
- (g) „strategie locală de dezvoltare”: un ansamblu coerent de operațiuni care urmărește să răspundă obiectivelor, nevoilor locale și punerii în aplicare la nivelul adecvat în cadrul unui parteneriat;
- (h) „beneficiar”: un comerciant, organism sau întreprindere, public sau privat, responsabil cu punerea în aplicare a operațiunilor sau destinatar al ajutorului;
- (i) „cheltuială publică”: orice contribuție publică la finanțarea operațiunilor care provine din bugetul de stat, al colectivităților teritoriale sau al Comunităților Europene și orice cheltuială similară. Orice contribuție la finanțarea operațiunilor care provine din bugetul unor organisme de drept public sau al unor asociații formate dintr-una sau mai multe colectivități teritoriale sau organisme de drept public în sensul Directivei 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii¹ este considerată contribuție publică;
- (j) „obiectivul «convergență»”: obiectivul acțiunii pentru statele membre și pentru regiunile cele mai puțin dezvoltate în conformitate cu legislația comunitară care reglementează Fondul European de Dezvoltare Regională (denumit în continuare „FEDER”), Fondul Social European (denumit în continuare „FSE”) și FC pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013.

CAPITOLUL II

MISIUNI ȘI OBIECTIVE

Articolul 3

Misiuni

Feader contribuie la promovarea unei dezvoltări rurale durabile în întreaga Comunitate, venind în completarea politicilor de piață și de susținere a veniturilor aplicate în cadrul

¹ JO L 134, 30.4.2004, p. 114.

politicii agricole comune, al politicii de coeziune și al politicii comune în domeniul pescuitului.

Articolul 4

Obiective

- (1) Sprijinul în favoarea dezvoltării rurale contribuie la realizarea următoarelor obiective:
 - (a) ameliorarea competitivității agriculturii și silviculturii prin sprijinirea restructurării, dezvoltării și inovației;
 - (b) ameliorarea mediului și a spațiului rural, prin sprijinirea gestionării terenurilor;
 - (c) ameliorarea calității vieții în mediul rural și promovarea diversificării activităților economice.
- (2) Obiectivele prevăzute la alineatul (1) sunt puse în aplicare prin intermediul celor patru axe definite la titlul IV.

CAPITOLUL III

PRINCIPII ALE AJUTORULUI

Articolul 5

Complementaritate, coerență și conformitate

- (1) Feader intervine în completarea acțiunilor naționale, regionale și locale care contribuie la realizarea priorităților Comunității.
- (2) Comisia și statele membre asigură coerența ajutorului Feader și al statelor membre cu acțiunile, politicile și prioritățile Comunității. În special, ajutorul acordat în cadrul Feader trebuie să fie compatibil cu obiectivele de coeziune economică și socială și cu cele ale Instrumentului de sprijin comunitar în domeniul pescuitului.
- (3) Coerența este asigurată de orientările strategice ale Comunității prevăzute la articolul 9, de planurile strategice naționale prevăzute la articolul 11, de programele de dezvoltare rurală prevăzute la articolul 15 și de raportul Comisiei prevăzut la articolul 14.
- (4) În conformitate cu competențele respective ale acestora, Comisia și statele membre asigură coordonarea dintre ajutorul din diverse fonduri, din Instrumentul de sprijin comunitar în domeniul pescuitului și intervențiile Băncii Europene de Investiții (denumită în continuare „BEI”) și ale alte instrumente financiare comunitare.
- (5) De asemenea, se asigură coerența cu măsurile finanțate de Fondul european agricol de garantare.
- (6) Nici un ajutor nu poate fi acordat în temeiul prezentului regulament regimurilor care pot beneficia de măsuri de sprijin instituite în cadrul organizării comune a piețelor, sub rezerva excepțiilor care se definesc, după caz, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

(7) Statele membre asigură conformitatea operațiunilor finanțate de Feader cu dispozițiile tratatului și ale actelor adoptate în temeiul acestuia.

Articolul 6

Parteneriat

(1) Ajutorul Feader este pus în aplicare în cadrul unei strânse colaborări (denumită în continuare „parteneriat”) dintre Comisie și statul membru în cauză, precum și cu autoritățile și organismele desemnate de acest stat membru în sensul normelor naționale și al practicilor în vigoare, inclusiv:

- (a) autoritățile regionale și locale competente și alte autorități publice competente;
- (b) partenerii economici și sociali;
- (c) orice alt organism adecvat care reprezintă societatea civilă, organizații neguvernamentale, inclusiv de protecție a mediului, precum și organisme responsabile cu promovarea egalității între bărbați și femei.

Statul membru desemnează partenerii cei mai reprezentativi la nivel național, regional și local și din domeniul economic, social, ecologic sau din alte domenii (denumiți în continuare „parteneri”). Acesta creează condițiile necesare pentru o participare largă și eficientă a tuturor organismelor adecvate, în conformitate cu normele și practicile naționale și luând în considerare necesitatea de a promova egalitatea între bărbați și femei, precum și dezvoltarea durabilă prin integrarea cerințelor de protecție și de ameliorare a mediului.

(2) Parteneriatul se desfășoară cu deplina respectare a competențelor instituționale, juridice și financiare respective ale fiecărei categorii de parteneri.

(3) Parteneriatul are ca obiect elaborarea și monitorizarea planului strategic național, precum și întocmirea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea programelor de dezvoltare rurală. Statele membre asociază fiecare dintre partenerii în cauză diverselor faze ale programării, ținând seama în mod adecvat de termenul stabilit pentru fiecare etapă.

Articolul 7

Subsidiaritate

Statele membre sunt responsabile cu punerea în aplicare a programelor de dezvoltare rurală la nivelul teritorial adecvat, conform sistemului instituțional specific fiecărui stat membru, în conformitate cu prezentul regulament.

Articolul 8

Egalitate între bărbați și femei și nediscriminare

Statele membre și Comisia asigură, în diversele faze ale punerii în aplicare a programelor, promovarea egalității între bărbați și femei și prevenirea oricărei forme de discriminare pe bază de sex, rasă, origine etnică, religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală.

Sunt incluse fazele de concepție, de punere în aplicare, de monitorizare și de evaluare.

TITLUL II

ABORDARE STRATEGICĂ PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ

CAPITOLUL I

ORIENTĂRI STRATEGICE ALE COMUNITĂȚII

Articolul 9

Conținut și adoptare

(1) Consiliul adoptă orientările strategice ale Comunității pentru politica de dezvoltare rurală pentru perioada de programare 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013, luând în considerare prioritățile politice stabilite la nivel comunitar.

Aceste orientări strategice stabilesc, la nivel comunitar, prioritățile strategice în ceea ce privește dezvoltarea rurală pentru punerea în aplicare a fiecărei axe definite de prezentul regulament pentru perioada de programare.

(2) Până la 20 februarie 2006, se adoptă o decizie privind orientările strategice ale Comunității, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 37 din tratat. Decizia se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 10

Revizuire

Orientările strategice ale Comunității pot face obiectul unei revizuiri pentru a se ține seama, în special, de schimbările majore intervenite în prioritățile Comunității.

CAPITOLUL II

PLANURI STRATEGICE NAȚIONALE

Articolul 11

Conținut

(1) Fiecare stat membru prezintă un plan strategic național care indică, luând în considerare orientările strategice ale Comunității, prioritățile acțiunii Feader și ale statului membru în cauză, obiectivele specifice ale acestora, contribuția Feader și celelalte resurse financiare.

(2) Planul strategic național asigură coerența ajutorului comunitar în favoarea dezvoltării rurale cu orientările strategice ale Comunității, precum și coordonarea dintre prioritățile Comunității și prioritățile naționale și regionale. Planul strategic național constituie un instrument de referință pentru întocmirea programării Feader. Acesta este pus în aplicare prin programele de dezvoltare rurală.

- (3) Fiecare plan strategic național include:
- (a) o evaluare a situației economice, sociale și ecologice și a posibilităților de dezvoltare;
 - (b) strategia adoptată pentru acțiunea comună a Comunității și a statului membru în cauză, evidențiind compatibilitatea opțiunilor alese cu orientările strategice comunitare;
 - (c) prioritățile tematice și teritoriale de dezvoltare rurală pentru fiecare axă, inclusiv principalele obiective cuantificate și indicatorii de monitorizare și evaluare adecvați;
 - (d) o listă cu programele de dezvoltare rurală care pun în aplicare planul strategic național și repartizarea orientativă a resurselor Feader pe programe, inclusiv cuantumurile prevăzute la articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005;
 - (e) mijloacele menite să asigure coordonarea cu celelalte instrumente ale politicii agricole comune, FEDER, FSE, FC, Instrumentul de sprijin comunitar în domeniul pescuitului și BEI;
 - (f) după caz, bugetul care contribuie la realizarea obiectivului „convergență”;
 - (g) descrierea modalităților și a cuantumului alocat pentru instituirea rețelei rurale naționale prevăzute la articolul 66 alineatul (3) și la articolul 68.

Articolul 12

Elaborare

- (1) Fiecare stat membru elaborează un plan strategic național după adoptarea orientărilor strategice ale Comunității.

Acest plan se elaborează în conformitate cu organizarea instituțională a statului membru, printr-o colaborare strânsă cu partenerii prevăzuți la articolul 6. Planul se elaborează în strânsă colaborare cu Comisia și acoperă perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013.

- (2) Fiecare stat membru transmite Comisiei planul său strategic național înainte de prezentarea programelor de dezvoltare rurală.

CAPITOLUL III

MONITORIZARE STRATEGICĂ

Articolul 13

Raport de sinteză al statelor membre

- (1) Pentru prima dată în 2010 și, ulterior, până la 1 octombrie din doi în doi ani, fiecare stat membru prezintă Comisiei un raport de sinteză privind stadiul de realizare a planului său strategic național și a obiectivelor acestuia, precum și contribuția sa la realizarea orientărilor strategice ale Comunității. Ultimul raport va fi prezentat până la 1 octombrie 2014.

- (2) Acest raport sintetizează rapoartele anuale de execuție prevăzute la articolul 82 și prezintă, în special:

- (a) realizările și rezultatele programelor de dezvoltare rurală în raport cu indicatorii definiți în planul strategic național;
 - (b) rezultatele activităților de evaluare *in itinere* pentru fiecare program.
- (3) Prin derogare de la alineatul (1), pentru programele unice prevăzute la articolul 15 alineatul (2), statele membre pot include în rapoartele anuale de execuție prevăzute la articolul 82 elementele prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol în termenele stabilite la articolul 82.

Articolul 14

Raportul Comisiei

(1) Pentru prima dată în 2011 și la începutul fiecărei perioade de doi ani, Comisia prezintă un raport de sinteză privind principalele progrese, tendințe și provocări legate de punerea în aplicare a planurilor strategice naționale și a orientărilor strategice ale Comunității. Ultimul raport al Comisiei se prezintă la începutul anului 2015.

Acest raport se bazează pe analiza și evaluarea de către Comisie a rapoartelor de sinteză ale statelor membre prevăzute la articolul 13 și a oricăror alte informații disponibile. Acesta indică măsurile luate sau care urmează a fi luate de către statele membre și Comisie pentru a da curs în mod adecvat concluziilor conținute în acest raport.

(2) Raportul Comisiei este transmis Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.

TITLUL III

PROGRAMARE

CAPITOLUL I

CONȚINUTUL PROGRAMĂRII

Articolul 15

Programe de dezvoltare rurală

(1) Feader intervine în statele membre în cadrul unor programe de dezvoltare rurală. Aceste programe pun în aplicare o strategie de dezvoltare rurală prin intermediul unei serii de măsuri grupate în conformitate cu axele definite la titlul IV. Această strategie se realizează făcând apel la Feader.

Fiecare program de dezvoltare rurală acoperă o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2007 și 31 decembrie 2013.

(2) Statul membru poate prezenta fie un program unic care să acopere întregul său teritoriu, fie o serie de programe regionale.

(3) Statele membre care au optat pentru programe regionale pot să prezinte, de asemenea, spre aprobare, un cadru național care să conțină elementele comune ale acestor programe.

Articolul 16

Conținutul programelor

Orice program de dezvoltare rurală conține:

- (a) o analiză a situației, evidențiind punctele tari și punctele slabe, strategia aleasă pentru a le face față și evaluarea *ex ante* prevăzută la articolul 85;
- (b) o justificare a priorităților alese ținând seama de orientările strategice ale Comunității și de planul strategic național, precum și impactul estimat conform evaluării *ex ante*;
- (c) informații privind axele și măsurile propuse pentru fiecare axă, precum și o descriere a acestora, în special obiectivele specifice care pot fi verificate și indicatorii prevăzuți la articolul 81 care permit măsurarea progresului, eficienței și eficacității programului;
- (d) un plan de finanțare, care conține două tabele:
 - un tabel care prezintă defalcat, în conformitate cu articolul 69 alineatele (4) și (5), pentru fiecare an, quantumul total avut în vedere pentru contribuția Feader; după caz, acest plan de finanțare indică separat creditele prevăzute pentru regiunile care intră sub incidența obiectivului „convergență”, din contribuția totală a Feader; contribuția Feader prevăzută anual este compatibilă cu perspectivele financiare aplicabile;
 - un tabel care precizează, pentru întreaga perioadă de programare, quantumul total avut în vedere pentru contribuția comunitară și finanțarea publică națională corespondentă pentru fiecare axă, rata contribuției Feader pentru fiecare axă, precum și quantumul rezervat pentru asistența tehnică; după caz, acest tabel indică separat contribuția prevăzută a Feader pentru regiunile care intră sub incidența obiectivului „convergență”, precum și finanțarea publică națională;
- (e) cu titlu informativ, o repartizare orientativă a sumelor inițiale pe măsuri în cheltuieli publice și private;
- (f) după caz, un tabel care indică, pe axe, finanțările naționale suplimentare, acordate în conformitate cu articolul 89;
- (g) elementele necesare pentru a evalua respectarea normelor de concurență și, după caz, lista cu regimurile de ajutoare autorizate în conformitate cu articolele 87, 88 și 89 din tratat în sensul executării programelor;
- (h) informațiile privind complementaritatea cu acțiunile finanțate de celelalte instrumente ale politicii agricole comune, precum și în temeiul politicii de coeziune și al Instrumentului de sprijin comunitar în domeniul pescuitului;
- (i) dispozițiile de punere în aplicare a programului, care conțin:

- (i) desemnarea de către statul membru a tuturor autorităților prevăzute la articolul 74 alineatul (2) și, cu titlul informativ, o descriere sumară a structurii de gestionare și de control,
 - (ii) descrierea sistemelor de monitorizare și de evaluare, precum și componența comitetului de monitorizare,
 - (iii) dispozițiile prevăzute pentru a asigura publicitatea programului;
- (j) desemnarea partenerilor prevăzuți la articolul 6 și rezultatele consultării acestora.

Articolul 17

Echilibrul obiectivelor

(1) Contribuția financiară comunitară în temeiul fiecăruia dintre cele trei obiective prevăzute la articolul 4 acoperă cel puțin 10% din totalul contribuției Feader la program pentru axele 1 și 3 prevăzute la secțiunile 1 și 3 din titlul IV capitolul I și cel puțin 25% din totalul contribuției Feader la program pentru axa 2 prevăzută la secțiunea 2 din același capitol. În ceea ce privește programele departamentelor franceze de peste mări, contribuția financiară comunitară minimă pentru axa 2 este de 10%.

(2) O sumă egală cu cel puțin 5% din contribuția totală a Feader la program este rezervată axei 4 prevăzute la secțiunea 4 titlul IV capitolul I. Această sumă contribuie la atingerea procentajelor stabilite la alineatul (1). În ceea ce privește Republica Cehă, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia și Slovacia norma privind contribuția financiară comunitară minimă de 5% pentru axa 4 poate fi aplicată progresiv în perioada de programare, astfel încât o sumă egală cu cel puțin 2,5% din contribuția totală a Feader la program să fie rezervată axei 4.

CAPITOLUL III

ELABORARE, APROBARE ȘI REVIZUIRE

Articolul 18

Elaborare și aprobare

- (1) Orice program de dezvoltare rurală este elaborat de statul membru în urma unei strânse colaborări cu partenerii prevăzuți la articolul 6.
- (2) Statul membru prezintă Comisiei, pentru fiecare program de dezvoltare rurală, o propunere care conține elementele menționate la articolul 16.
- (3) Comisia evaluează programele propuse în funcție de coerența acestora cu orientările strategice ale Comunității și cu planul strategic național, precum și cu prezentul regulament.

Atunci când Comisia consideră că un program de dezvoltare rurală nu corespunde orientărilor strategice ale Comunității, planului strategic național sau prezentului regulament, aceasta invită statul membru să revizuiască programul propus în consecință.

(4) Fiecare program de dezvoltare rurală este aprobat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

Articolul 19

Revizuire

(1) Programele de dezvoltare rurală sunt reexamineate și, după caz, adaptate de către statul membru pentru perioada rămasă după aprobarea comitetului de monitorizare. Revizuirile iau în considerare rezultatele evaluărilor și rapoartele Comisiei, în special pentru a consolida sau adapta respectarea priorităților comunitare.

(2) Comisia adoptă o decizie privind revizuirea programelor de dezvoltare rurală după ce un stat membru a făcut o cerere în acest sens, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2). Modificările care necesită o decizie de aprobare din partea Comisiei sunt definite în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

TITLUL IV

AJUTOR PENTRU DEZVOLTARE RURALĂ

CAPITOLUL I

AXE

SECȚIUNEA 1

AXA 1

Ameliorarea competitivității sectoarelor agricol și forestier

Articolul 20

Măsuri

Ajutorul în favoarea competitivității sectoarelor agricol și forestier se referă la:

- (a) măsuri menite să amelioreze cunoștințele și să consolideze potențialului uman, prin:
 - (i) formare profesională și acțiuni de informare, inclusiv în ceea ce privește difuzarea cunoștințelor științifice și a practicilor inovatoare pentru persoanele active în sectorul agricol, alimentar și forestier,
 - (ii) instalarea tinerilor agricultori,
 - (iii) pensionarea anticipată a agricultorilor și a lucrătorilor agricoli,
 - (iv) utilizarea serviciilor de consiliere de către agricultori și silvicultori,
 - (v) instituirea unor servicii de ajutor pentru gestionarea agricolă, pentru înlocuirea în exploatație și de consiliere agricolă, precum și a unor servicii de consiliere în sectorul forestier;

- (b) măsuri menote să restructureze și să dezvolte capitalul fizic, precum și să promoveze inovația, prin:
 - (i) modernizarea exploatațiilor agricole,
 - (ii) ameliorarea valorii economice a pădurilor,
 - (iii) creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere,
 - (iv) cooperarea pentru realizarea de noi produse, procedee și tehnologii în sectorul agricol, alimentar și forestier,
 - (v) ameliorarea și dezvoltarea infrastructurilor necesare evoluției și adaptării sectoarelor agricol și forestier,
 - (vi) reconstituirea potențialului de producție agricolă afectat de catastrofe naturale și instituirea unor măsuri de prevenire corespunzătoare;
- (c) măsuri menite să amelioreze calitatea producției și a produselor:
 - (i) ajutând agricultorii să se adapteze la standardele impuse, bazate pe legislația comunitară,
 - (ii) încurajând agricultorii să participe la sistemele de calitate alimentară,
 - (iii) sprijinind grupurile de producători în activitățile lor de informare și promovare pentru produsele care fac obiectul unor sisteme de calitate alimentară;
- (d) măsuri tranzitorii pentru Republica Cehă, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia și Slovacia, referitoare la:
 - (i) ajutorul pentru exploatații agricole de semisubzistență în curs de restructurare,
 - (ii) ajutorul pentru înființarea de grupuri de producători.

Subsecțiunea 1

Condiții referitoare la măsurile menite să amelioreze cunoștințele și să consolideze potențialul uman

Articolul 21

Formare profesională și acțiuni de informare

Cursurile sau formările care intră sub incidența programelor sau sistemelor normale de învățământ agricol și silvic de nivel secundar sau superior nu pot beneficia de ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (i).

Articolul 22

Instalarea tinerilor agricultori

- (1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (ii) se acordă persoanelor care:
 - (a) sunt în vârstă de cel mult 40 de ani și se instalează pentru prima dată într-o exploatație agricolă, ca șef de exploatație;
 - (b) dețin competențe și calificări profesionale suficiente;
 - (c) prezintă un plan de dezvoltare pentru activitățile lor agricole.
- (2) Ajutorul se acordă până la concurența cuantumului maxim stabilit în anexă.

Articolul 23

Pensionarea anticipată

- (1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (iii) se acordă:
 - (a) agricultorilor care decid să-și înceteze activitatea agricolă, în scopul de a ceda exploatația lor altor agricultori,
 - (b) lucrătorilor din agricultură care decid să înceteze definitiv orice activitate agricolă în momentul cedării.
- (2) Cedentul:
 - (a) este în vârstă de cel puțin 55 de ani, dar nu are încă vârsta normală de pensionare în momentul cedării, sau este cu cel mult 10 ani mai tânăr decât vârsta normală de pensionare în statul membru în cauză în momentul cedării;
 - (b) încetează definitiv orice activitate agricolă comercială;
 - (c) a practicat agricultura în cei 10 ani anteriori cedării.
- (3) Cesionarul:
 - (a) succede cedentului instalându-se în conformitate cu dispozițiile articolului 22 sau
 - (b) este un agricultor cu o vârstă mai mică 50 de ani sau un organism de drept privat și preia exploatația agricolă a cedentului pentru a o extinde.
- (4) Lucrătorul agricol:
 - (a) este în vârstă de cel puțin 55 de ani, dar nu are încă vârsta normală de pensionare sau este cu cel mult 10 ani mai tânăr decât vârsta normală de pensionare în statul membru în cauză;
 - (b) a consacrat agriculturii cel puțin jumătate din timpul său de lucru în calitate de ajutor familial sau salariat agricol în cei cinci ani anteriori cedării;
 - (c) a lucrat în exploatația agricolă a cedentului echivalentul a cel puțin doi ani de muncă cu normă întreagă în cursul celor patru ani anteriori pensionării anticipate a cedentului;

(d) este afiliat la un sistem de securitate socială.

(5) Durata totală a ajutorului de pensionare anticipată nu depășește 15 ani pentru cedent și pentru lucrătorul agricol. Ajutorul nu poate fi acordat după cea de-a 70-a aniversare a cedentului și după împlinirea vârstei normale de pensionare de către lucrătorul agricol.

În cazul în care cedentul beneficiază de o pensie pentru limită de vârstă din partea statului membru, ajutorul de pensionare anticipată se acordă sub forma unei pensii suplimentare luând în considerare cuantumul stabilit prin sistemul național de pensii.

(6) Ajutorul care poate fi acordat se limitează la cuantumul maxim prevăzut în anexă.

Articolul 24

Utilizarea serviciilor de consiliere

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (iv) se acordă pentru a permite agricultorilor și silvicultorilor să facă față cheltuielilor rezultate din utilizarea serviciilor de consiliere pentru ameliorarea nivelului global de performanță al exploatației lor.

Serviciile de consiliere oferite agricultorilor vizează cel puțin:

- (a) cerințele regulamentare privind gestionarea și bunele condiții agricole și de mediu prevăzute la articolele 4 și 5 ale Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 și la anexele III și IV la regulamentul menționat;
 - (b) normele de securitate la locul de muncă bazate pe legislația comunitară.
- (2) Ajutorul pentru utilizarea serviciilor de consiliere se limitează la cuantumul maxime prevăzute în anexă.

Articolul 25

Înființarea serviciilor de gestionare, de înlocuire și de consiliere

Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (v) se acordă pentru a acoperi cheltuielile rezultate din înființarea serviciilor de ajutor pentru gestionarea agricolă, de înlocuire în exploatație și de consiliere agricolă, precum și a serviciilor de consiliere în sectorul forestier; acesta este degresiv pe o perioadă maximă de cinci ani de la înființare.

Subsecțiunea 2

Condiții aplicabile măsurilor de restructurare și dezvoltare a capitalului fizic și de promovare a inovației

Articolul 26

Modernizarea exploatațiilor agricole

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (i) se acordă pentru investițiile materiale și/sau nemateriale care:

- (a) ameliorează nivelul global de performanță al exploatației, și
- (b) respectă standardele comunitare aplicabile investiției în cauză.

Atunci când investițiile sunt realizate în scopul respectării standardelor comunitare, ajutorul poate fi acordat numai pentru investițiile realizate pentru a respecta standarde comunitare recent introduse. În acest caz, pentru respectarea acestui standard se poate acorda o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data la care standardul devine obligatoriu pentru exploatația agricolă.

Tinerilor agricultori care beneficiază de ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (a) punctul (ii) li se poate acorda un ajutor pentru investițiile realizate pentru respectarea standardelor comunitare în vigoare, de îndată ce acestea sunt incluse în planul de dezvoltare agricolă prevăzut la articolul 22 alineatul (1) litera (c). Perioada de grație la sfârșitul căreia trebuie respectate standardele nu poate depăși 36 de luni de la data instalării.

- (2) Ajutorul se limitează la rata maximă prevăzută în anexă.

Articolul 27

Creșterea valorii economice a pădurilor

(1) Ajutorul pentru investiții prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (ii) se acordă pentru pădurile care aparțin unor proprietari privați sau asociațiilor acestora sau unor municipalități sau asociațiilor acestora. Această restricție nu se aplică nici pădurilor tropicale și subtropicale, nici suprafețelor împădurite situate pe teritoriul Insulelor Azore, Madeira și Canare, al departamentelor franceze pe peste mări și al insulelor mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93.

(2) Pentru exploatațiile forestiere care depășesc o anumită suprafață stabilită de statele membre în cadrul programelor lor, investițiile se bazează pe planurile de gestionare a pădurilor.

- (3) Ajutorul se limitează la rata minimă stabilită în anexă.

Articolul 28

Creșterea valorii adăugate pentru produsele agricole și forestiere

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (iii) se acordă în cazul investițiilor materiale și/sau nemateriale care:

- (a) ameliorează nivelul global de performanță al întreprinderilor;
- (b) vizează:
 - prelucrarea și/sau comercializarea produselor prevăzute la anexa I la tratat, cu excepția produselor pescărești și a produselor forestiere, și/sau

- dezvoltarea de noi produse, procedee și tehnologii conexe produselor prevăzute la anexa I la tratat, cu excepția produselor pescărești și a produselor forestiere, și care

(c) respectă standardele comunitare aplicabile investiției în cauză.

Atunci când investițiile sunt realizate în scopul respectării standardelor comunitare, ajutorul poate fi acordat numai pentru investițiile realizate de către microîntreprinderile prevăzute la alineatul (2) pentru a respecta un standard comunitar recent introdus. În acest caz, pentru respectarea acestui standard se poate acorda o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data la care standardul devine obligatoriu pentru întreprindere.

(2) Ajutorul se limitează la rata maximă stabilită în anexă.

(3) Atunci când este acordat la rata maximă, ajutorul prevăzut la alineatul (1) se limitează la microîntreprinderile și întreprinderile mici și mijlocii definite în Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei¹. În cazul teritoriului Insulelor Azore, Madeira și Canare, al departamentelor franceze de peste mări și al insulelor mici din Marea Egee nu se aplică nici o limită de dimensiune pentru rata maximă. Intensitatea maximă a ajutorului se reduce la jumătate pentru întreprinderile care nu îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 2 alineatul (1) din anexa la recomandarea menționată, care au mai puțin de 750 de angajați sau a căror cifră de afaceri este mai mică de 200 de milioane de EUR. În cazul silviculturii, ajutorul se acordă numai microîntreprinderilor.

Ajutorul nu se acordă întreprinderilor în dificultate în sensul liniilor directoare comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate².

Articolul 29

Cooperarea pentru dezvoltarea de noi produse, procedee și tehnologii în sectorul agricol, alimentar și forestier

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (iv) se acordă pentru promovarea cooperării între producătorii primari din sectorul agricol și forestier, industria de prelucrare și/sau terți.

(2) Acest ajutor contribuie la acoperirea costurilor aferente cooperării.

Articolul 30

Infrastructuri aferente evoluției și adaptării sectorului agricol și forestier

Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (b) punctul (v) poate acoperi în special operațiunile aferente accesului la suprafețele agricole și la suprafețele împădurite, comasării și ameliorării terenurilor, furnizării de energie și gestionării apelor.

Subsecțiunea 3

¹ JO L 124, 20.5.2003, p. 36.

² JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

Condiții aplicabile măsurilor menite să amelioreze calitatea producției și a produselor agricole

Articolul 31

Respectarea standardelor bazate pe legislația comunitară

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (c) punctul (i) acoperă o parte din cheltuielile efectuate și din pierderile de venituri suportate de agricultorii care trebuie să aplice standarde în domeniul protecției mediului, al sănătății publice, al sănătății animale, al sănătății plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă.

Standardele în cauză trebuie să fi fost adoptate recent în legislația națională, prin care se pune în aplicare dreptul comunitar și care impun în practica agricolă noi obligații sau restricții care au un impact important asupra costurilor normale de exploatare agricolă și afectează un număr semnificativ de agricultori.

(2) Ajutorul se acordă pe o bază anuală, sub forma unui quantum forfetar, temporar și degresiv, pentru o perioadă de maximum cinci ani de la data la care standardul devine obligatoriu în conformitate cu legislația comunitară. Ajutorul se limitează la quantumul maxim stabilit în anexă.

Articolul 32

Participarea agricultorilor la sisteme de calitate alimentară

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (c) punctul (ii):

- (a) se referă numai la produsele agricole destinate consumului uman;
- (b) este destinat sistemelor comunitare de calitate alimentară sau celor care sunt recunoscute de statele membre care îndeplinesc criteriile precise care urmează să fie definite în conformitate cu articolul 90 alineatul (2); sistemele al căror obiectiv unic este asigurarea unui control mai strict al respectării standardelor obligatorii în conformitate cu legislația comunitară sau națională nu pot beneficia de ajutor;
- (c) se acordă sub forma unui stimulent financiar anual al cărui nivel se stabilește în funcție de nivelul costurilor fixe rezultate din participarea la sistemele care beneficiază de un ajutor, în cursul unei perioade de maximum cinci ani.

(2) Ajutorul se limitează la quantumul maxim stabilit în anexă.

Articolul 33

Activități de informare și promovare

Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (c) punctul (iii) se referă la produsele care beneficiază de ajutor în cadrul sistemelor de calitate prevăzute la articolul 32. Ajutorul se limitează la rata maximă stabilită în anexă.

Condiții aplicabile măsurilor tranzitorii

Articolul 34

Agricultura de semisubzistență

- (1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (d) punctul (i) pentru exploatațiile agricole a căror producție este destinată în special consumului propriu și care comercializează, de asemenea, o parte din producția proprie („exploatații de semisubzistență”) se acordă agricultorilor care prezintă un plan de dezvoltare.
- (2) Progresele înregistrate în raport cu planul de dezvoltare prevăzut la alineatul (1) sunt evaluate după trei ani.
- (3) Ajutorul se acordă sub forma unui quantum forfaitar al cărui plafon este prevăzut în anexă, pentru o perioadă de maximum cinci ani.
- (4) Ajutorul se acordă pentru cererile acceptate până la 31 decembrie 2013.

Articolul 35

Grupuri de producători

- (1) Ajutorul prevăzut la articolul 20 litera (d) punctul (ii) se acordă pentru a facilita înființarea și funcționarea administrativă a grupurilor de producători, create în scopurile următoare:
 - (a) adaptarea producției producătorilor care sunt membri ai acestor grupuri la exigențele pieței;
 - (b) asigurarea unei comercializări comune a produselor pe piață, inclusiv pregătirea pentru vânzare, centralizarea vânzărilor și aprovizionarea cumpărătorilor cu ridicata;
 - (c) stabilirea unor norme comune în ceea ce privește informarea asupra producției, acordând o atenție deosebită recoltelor și disponibilității.
- (2) Ajutorul se acordă sub forma unui quantum forfaitar plătit în tranșe anuale în cursul unei perioade de maximum cinci ani de la data la care grupul de producători este recunoscut. Acesta se calculează pe baza producției comercializate anual de către grup, până la concurența plafoanelor stabilite în anexă.
- (3) Ajutorul se acordă grupurilor de producători recunoscute oficial până la 31 decembrie 2013 de către autoritatea competentă a statului membru în cauză.

SECȚIUNEA 2

Axa 2

Ameliorarea mediului și a spațiului rural

Articolul 36

Măsuri

Ajutorul prevăzut în prezenta secțiune se referă la:

- (a) măsurile axate pe utilizarea durabilă a terenurilor agricole, grație:
 - (i) plăților destinate agricultorilor din zonele montane care urmăresc să compenseze handicapurile naturale,
 - (ii) plăților destinate agricultorilor din zonele care prezintă handicapuri, altele decât zonele montane,
 - (iii) plăților Natura 2000 și plăților aferente Directivei 2000/60/CE,
 - (iv) plăților agroecologice,
 - (v) plăților în favoarea bunăstării animalelor,
 - (vi) unui ajutor pentru investițiile neproductive;
- (b) măsurile axate pe utilizarea durabilă a terenurilor forestiere, grație:
 - (i) unui ajutor pentru prima împădurire a terenurilor agricole,
 - (ii) unui ajutor pentru prima instalare a sistemelor agroforestiere pe terenuri agricole,
 - (iii) unui ajutor pentru prima împădurire a terenurilor neagricole,
 - (iv) plăților Natura 2000,
 - (v) plăților silvoecologice,
 - (vi) unui ajutor pentru reconstituirea potențialului forestier și adoptarea unor măsuri de prevenire,
 - (vii) unui ajutor pentru investițiile neproductive.

Subsecțiunea 1

Condiții aplicabile măsurilor în favoarea unei utilizări durabile a terenurilor agricole

Articolul 37

Plăți destinate să compenseze handicapurile naturale din zonele montane și plăți în favoarea altor zone care prezintă handicapuri

- (1) Plățile prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i) și (ii) se acordă anual pe hectar de suprafață agricolă utilă (denumită în continuare „SAU”) în sensul Deciziei 2000/115/CE a Comisiei din 24 noiembrie 1999 privind definițiile caracteristicilor, lista produselor agricole,

excepțiile de la definiții, precum și regiunile sau districtele care au legătură cu anchetele privind structura exploatațiilor agricole¹.

Acestea sunt destinate să compenseze costurile suplimentare suportate de către agricultori, precum și pierderea de venituri generate de handicapul zonei în cauză pentru producția agricolă.

(2) Plățile se acordă exploatanților care se angajează să își desfășoare activitatea agricolă în zonele delimitate în conformitate cu articolul 50 alineatele (2) și (3) în cursul unei perioade de minimum cinci ani de la prima plată.

(3) Cuantumul plății se stabilește între limitele prevăzute în anexă.

Se pot acorda plăți mai mari decât plafonul maxim prevăzut în cazuri justificate în mod corespunzător, cu condiția ca media tuturor plăților efectuate la nivelul statului membru în cauză să nu depășească acest plafon.

(4) Plățile sunt degresive pentru suprafețe care depășesc o suprafață minimă pe exploatație, care urmează a fi stabilită în program.

Articolul 38

Plăți Natura 2000 și plăți aferente Directivei 2000/60/CE

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (a) punctul (iii) se acordă exploatanților, anual și pe hectar de SAU, pentru a compensa în zonele în cauză costurile suportate și pierderea de venituri generate de dezavantajele rezultate din punerea în aplicare a Directivelor 79/409/CEE, 92/43/CEE și 2000/60/CE.

(2) Ajutorul se limitează la cuantumul maxim stabilit în anexă. Pentru plățile aferente Directivei 2000/60/CE, normele detaliate, inclusiv cuantumul maxim al ajutorului, se stabilesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

Articolul 39

Plăți agroecologice

(1) Statele membre acordă ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (a) punctul (iv) pe întreg teritoriul lor, în funcție de nevoile specifice.

(2) Plățile agroecologice se acordă agricultorilor care își asumă voluntar angajamente în favoarea agromediului. Atunci când acest lucru este justificat de realizarea obiectivelor de mediu, plățile agroecologice pot fi acordate și altor gestionari de terenuri.

(3) Plățile agroecologice privesc numai angajamentele care depășesc standardele obligatorii stabilite în conformitate cu articolele 4 și 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și cu anexele III și IV la regulamentul menționat, precum și cerințele minime pentru îngrășăminte și produse fitosanitare și celelalte cerințe obligatorii corespunzătoare stabilite în legislația națională și indicate în program.

¹ JO L 38, 12.2.2000, p. 1. Decizie, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 2139/2004 (JO L 369, 16.12.2004, p. 26).

Aceste angajamente sunt asumate, în general, pentru o perioadă de la cinci la șapte ani. După caz și atunci când circumstanțele justifică acest lucru, se poate stabili o perioadă mai îndelungată, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2), pentru anumite tipuri de angajamente specifice.

(4) Plățile se acordă anual și acoperă costurile suplimentare și pierderea de venituri datorate angajamentelor asumate; după caz, acestea pot acoperi și costurile induse.

După caz, beneficiarii pot fi selectați pe baza unor cereri de oferte, conform unor criterii care țin seama de eficacitatea economică și ecologică.

Ajutorul se limitează la cuantumul maxim stabilit în anexă.

(5) Se poate acorda un ajutor pentru conservarea resurselor genetice în agricultură în cadrul unor operațiuni care nu intră sub incidența dispozițiilor adoptate în temeiul alineatelor (1)-(4).

Articolul 40

Plăți în favoarea bunăstării animalelor

(1) Plățile în favoarea bunăstării animalelor prevăzute la articolul 36 litera (a) punctul (v) se acordă agricultorilor care își asumă voluntar angajamente în favoarea bunăstării animalelor.

(2) Plățile în favoarea bunăstării animalelor privesc numai angajamentele care depășesc standardele obligatorii stabilite în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și cu anexa III la regulamentul menționat, precum și celelalte cerințe obligatorii corespunzătoare stabilite în legislația națională și indicate în program.

Aceste angajamente sunt asumate, în general, pentru o perioadă de cinci - șapte ani. După caz și atunci când circumstanțele justifică acest lucru, se poate stabili o perioadă mai îndelungată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2), pentru anumite tipuri de angajamente specifice.

(3) Plățile se acordă anual și acoperă costurile suplimentare și pierderea de venituri datorate angajamentelor asumate. După caz, acestea pot acoperi și costurile induse.

Ajutorul se limitează la cuantumul maxim stabilit în anexă.

Articolul 41

Investiții neproductive

Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (a) punctul (vi) se acordă pentru:

- (a) investițiile aferente realizării angajamentelor asumate în temeiul măsurii prevăzute la articolul 36 litera (a) punctul (iv) sau a altor obiective agroecologice;
- (b) investițiile în exploatare care consolidează utilitatea publică a unei zone Natura 2000 sau a altor zone de mare valoare naturală care urmează să fie definite în program.

Condiții aplicabile măsurilor în favoarea unei utilizări durabile a terenurilor forestiere

Articolul 42

Condiții generale

(1) Ajutorul acordat în temeiul prezentei subsecțiuni se acordă numai pentru pădurile și suprafețele împădurite care reprezintă proprietatea unor persoane particulare sau asociații ale acestora sau a unor municipalități sau asociații ale acestora. Această restricție nu se aplică nici pădurilor tropicale și subtropicale, nici suprafețelor împădurite situate pe teritoriul Insulelor Azore, Madeira și Canare, al departamentelor franceze pe peste mări și al insulelor mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93.

Această restricție nu se aplică ajutorului prevăzut la articolul 36 litera (b) punctele (i), (iii), (vi) și (vii).

(2) Măsurile propuse în temeiul prezentei subsecțiuni în zonele clasificate ca zone care prezintă un risc ridicat sau mediu de incendiu de pădure în cadrul acțiunii comunitare de protecție a pădurilor împotriva incendiilor trebuie să fie conforme cu planurile de protecție a pădurilor întocmite de statele membre pentru zonele menționate.

Articolul 43

Prima împădurire a terenurilor agricole

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (i) acoperă numai unul sau mai multe dintre următoarele aspecte:

- (a) costurile de instalare;
- (b) o primă anuală pe hectar împădurit destinată să acopere costurile de întreținere pentru o perioadă de maximum cinci ani;
- (c) o primă anuală pe hectar destinată să compenseze, pentru o perioadă de maximum cincisprezece ani, pierderile de venituri datorate împăduririi și suportate de agricultorii sau asociațiile de agricultori care, înainte de împădurire, cultivau terenurile respective sau de către orice alt organism de drept privat.

(2) Ajutorul pentru împădurirea terenurilor agricole care reprezintă proprietatea unor colectivități publice acoperă numai costurile de instalare. În cazul în care suprafața agricolă care urmează să fie împădurită este închiriată de către un organism de drept privat, pot fi acordate primele anuale prevăzute la alineatul (1).

(3) Ajutorul pentru împădurirea terenurilor agricole nu se acordă:

- (a) agricultorilor care beneficiază de un ajutor de pensionare anticipată;
- (b) pentru plantațiile de brazi de Crăciun.

În cazul plantațiilor de specii cu creștere rapidă cultivate pe termen scurt, ajutorul pentru împădurirea terenurilor agricole se acordă numai pentru acoperirea costurilor de instalare.

(4) Ajutorul acordat agricultorilor, persoanelor fizice sau organismelor de drept privat se limitează la cuantumurile maxime stabilite în anexă.

Articolul 44

Prima instalare a unor sisteme agroforestiere pe terenuri agricole

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (ii) se acordă agricultorilor care înființează sisteme agroforestiere care asociază activități de agricultură extensivă și activități forestiere. Ajutorul acoperă costurile de instalare.

(2) Prin „sisteme agroforestiere” se înțeleg sistemele de utilizare a terenurilor care asociază silvicultura și agricultura pe aceleași suprafețe.

(3) Brazii de Crăciun și speciile cu creștere rapidă cultivate pe termen scurt nu beneficiază de acest ajutor.

(4) Ajutorul se limitează la rata maximă stabilită în anexă.

Articolul 45

Prima împădurire a terenurilor neagricole

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (iii) pentru împădurirea unor terenuri care nu pot beneficia de ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (i) acoperă costurile de instalare. În cazul terenurilor agricole abandonate ajutorul acoperă, de asemenea, prima anuală prevăzută la articolul 43 alineatul (1) litera (b).

(2) Brazii de Crăciun nu beneficiază de ajutor.

(3) Atunci când un ajutor care acoperă costurile de instalare se acordă unor organisme de drept privat, acesta se limitează la rata maximă stabilită în anexă.

Articolul 46

Plăți Natura 2000

Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (iv) se acordă, anual și pe hectar de suprafață forestieră, unor persoane particulare sau unor asociații care au păduri în proprietate pentru a compensa costurile suportate și pierderile de venituri suferite având în vedere restricțiile la utilizarea pădurilor și a altor suprafețe împădurite rezultate în urma punerii în aplicare a Directivelor 79/409/CEE și 92/43/CEE în zona în cauză. Cuantumul ajutorului se situează între limitele prevăzute în anexă.

Articolul 47

Plăți silvoecologice

(1) Plățile silvoecologice prevăzute la articolul 36 litera (b) punctul (v) se acordă pe hectar de pădure beneficiarilor care își asumă voluntar angajamente silvoecologice. Aceste plăți privesc numai angajamentele care depășesc cerințele obligatorii.

Aceste angajamente sunt asumate, în general, pentru o perioadă de cinci - șapte ani. După caz și atunci când circumstanțele justifică acest lucru, se poate stabili o perioadă mai îndelungată pentru anumite tipuri de angajamente specifice, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

(2) Plățile acoperă costurile suplimentare suportate și pierderile de venituri suferite având în vedere angajamentele asumate. Cuantumul ajutorului se situează între limitele stabilite în anexă.

Articolul 48

Reconstituirea potențialului forestier și adoptarea de măsuri de prevenire

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (vi) se acordă pentru reconstituirea potențialului forestier în pădurile afectate de catastrofe naturale și de incendii, precum și pentru adoptarea unor măsuri adecvate de prevenire.

(2) Măsurile de prevenire a incendiilor se aplică pădurilor clasificate de către statele membre în planurile lor de protecție a pădurilor, ca zone care prezintă un risc ridicat sau mediu de incendiu.

Articolul 49

Investiții neproductive

Ajutorul prevăzut la articolul 36 litera (b) punctul (vii) se acordă pentru investițiile forestiere:

- (a) aferente realizării angajamentelor asumate în temeiul măsurii prevăzute la articolul 36 litera (b) punctul (v), al articolului menționat sau a altor obiective ecologice;
- (b) care consolidează utilitatea publică a pădurilor sau a suprafețelor împădurite din zona în cauză.

Subsecțiunea 3

Delimitarea zonelor

Articolul 50

Zone care pot beneficia de plăți

(1) Statele membre delimitează zonele care pot beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) și la articolul 36 litera (b) punctele (i), (iii), (iv) și (vi), ținând seama de alineatele (2)-(5).

(2) Pentru a putea beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (a) punctul (i), zonele montane sunt caracterizate de o limitare semnificativă a posibilităților de utilizare a terenurilor și de o importantă creștere a costurilor lucrărilor având în vedere:

- (a) fie existența unor condiții climatice foarte dificile datorate altitudinii, care se traduc printr-o perioadă de vegetație sensibil diminuată;

- (b) fie prezența, la o altitudine mai mică, a unor pante abrupte pe majoritatea teritoriului care fac imposibilă mecanizarea sau necesită utilizarea unor echipamente specifice foarte costisitoare, fie o combinație a acestor doi factori, atunci când importanța handicapului generat de fiecare dintre aceștia luați separat este mai puțin accentuată, cu condiția ca din această combinație să rezulte un handicap echivalent.

Zonele situate la nord de paralela 62 și anumite zone adiacente sunt asimilate zonelor montane.

- (3) Pentru a putea beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (a) punctul (ii), zonele, altele decât zonele montane prevăzute la alineatul (2), trebuie să fie:

- (a) zone afectate de handicapuri naturale importante, în special o productivitate redusă a solurilor sau condiții climatice dificile, în care este necesar să se mențină o agricultură extensivă pentru gestionarea terenurilor, sau
- (b) zone afectate de handicapuri specifice, în care menținerea gestionării terenurilor este necesară pentru a asigura conservarea sau ameliorarea mediului, întreținerea spațiului rural, conservarea potențialului turistic sau din motive de protecție costieră.

În ceea ce privește zonele afectate de handicapurile specifice prevăzute la litera (b), acestea sunt compuse din teritorii agricole omogene din punct de vedere al condițiilor naturale de producție, iar suprafața lor totală nu depășește 10% din teritoriul statului membru în cauză.

- (4) În cadrul programelor și în conformitate cu dispozițiile specifice care urmează a fi stabilite în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2), statele membre:

- confirmă delimitările existente în temeiul alineatului (2) și al alineatului (3) litera (b) sau le modifică;
- delimitează zonele prevăzute la alineatul (3) litera (a).

- (5) Zonele agricole Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE, precum și zonele agricole incluse în planurile de gestionare a bazinelor hidrografice în temeiul Directivei 2000/60/CE pot beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (a) punctul (iii).

- (6) Zonele propice împăduririi din motive ecologice, cum ar fi protecția împotriva eroziunii sau dezvoltarea resurselor forestiere în scopul atenuării schimbărilor climatice, pot beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (b) punctele (i) și (iii).

- (7) Zonele forestiere Natura 2000 delimitate în conformitate cu Directivele 79/409/CEE și 92/43/CEE pot beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (b) punctul (iv).

- (8) Zonele forestiere care prezintă un risc mediu spre ridicat de incendiu pot beneficia de plățile prevăzute la articolul 36 litera (b) punctul (vi) privind măsurile de prevenire a incendiilor.

Subsecțiunea 4

Respectarea standardelor

Articolul 51

Reducerea sau excluderea de la beneficiul plăților

(1) Atunci când beneficiarii care primesc plăți în temeiul articolului 36 litera (a) punctele (i)-(iv) și al articolului 36 litera (b) punctele (i), (iv) și (v) nu respectă pe întreaga exploatație, dată fiind o acțiune sau omisiune care le este direct imputabilă, cerințele obligatorii prevăzute la articolele 4 și 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și la anexele III și IV la regulamentul menționat, cuantumul total al plăților care trebuie să le fie efectuate pentru anul calendaristic în cursul căruia se constată nerespectarea este redus sau anulat.

Reducerea sau anularea cuantumului plăților prevăzută la primul paragraf se aplică, de asemenea, atunci când beneficiarii care primesc plăți în temeiul articolului 36 litera (a) punctul (v) nu respectă, pe întreaga exploatație, dată fiind o acțiune sau omisiune care le este direct imputabilă, cerințele minime pentru îngrășămintele și produsele fitosanitare prevăzute la articolul 39 alineatul (3).

(2) Nici o reducere sau anulare a cuantumului plăților prevăzute la alineatul (1), nu se aplică în perioada de grație pentru standardele pentru care a fost acordat un termen de grație în temeiul articolului 26 alineatul (1) litera (b).

(3) Prin derogare de la alineatul (1) din prezentul articol, cerințele obligatorii care trebuie respectate de către beneficiarii din statele membre care aplică regimul de plată unică pe suprafață prevăzut la articolul 143b din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 sunt cele enunțate la articolul 5 precum și la anexa IV la regulamentul menționat.

(4) Normele detaliate privind reducerile și excluderile se stabilesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2). În acest context, este necesar să se țină seama de gravitatea, durata, persistența și repetarea nerespectării.

(5) Alineatele (1), (2) și (3) nu afectează dispozițiile articolului 39 alineatul (5).

SECȚIUNEA 3

Axa 3

Calitatea vieții în mediul rural și diversificarea economiei rurale

Articolul 52

Măsuri

Ajutorul în temeiul prezentei secțiuni cuprinde:

- (a) măsuri menite să diversifice economia rurală, în special:
 - (i) diversificarea spre activități neagricole,
 - (ii) ajutorul pentru înființarea și dezvoltarea microîntreprinderilor, în scopul promovării spiritului antreprenorial și consolidării țesutului economic,
 - (iii) promovarea activităților turistice,

- (b) măsuri menite să amelioreze calitatea vieții în mediul rural, în special:
 - (i) servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală,
 - (ii) renovarea și dezvoltarea satelor,
 - (iii) conservarea și punerea în valoare a patrimoniului rural;
- (c) o măsură menită să asigure formarea și informarea agenților economici din domeniile care intră sub incidența axei 3;
- (d) o măsură privind dobândirea de competențe și animarea în vederea elaborării și punerii în aplicare a unei strategii locale de dezvoltare.

Subsecțiunea 1

Condiții aplicabile măsurilor de diversificare a economiei rurale

Articolul 53

Diversificarea spre activități neagricole

Beneficiarul ajutorului prevăzut la articolul 52 litera (a) punctul (i) este membru al unei gospodării agricole.

Articolul 54

Ajutorul pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor

Ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (a) punctul (ii) vizează numai microîntreprinderile, astfel cum sunt definite în Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei.

Articolul 55

Promovarea activităților turistice

Ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (a) punctul (iii) se referă la:

- (a) infrastructurile de mici dimensiuni, cum ar fi centrele de informare, precum și semnalizarea siturilor turistice;
- (b) infrastructurile de recreere, de exemplu cele care asigură accesul la zone naturale, și spațiile de cazare de capacitate mică;
- (c) dezvoltarea și/sau comercializarea de servicii turistice aferente turismului rural.

Subsecțiunea 2

Condiții aplicabile măsurilor de ameliorare a calității vieții în mediul rural

Articolul 56

Servicii de bază pentru economie și pentru populația rurală

Ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (b) punctul (i) are ca obiect înființarea de servicii de bază, inclusiv activități culturale și de recreere, pentru un sat sau o asociație de sate, precum și infrastructurile de mici dimensiuni aferente acestora.

Articolul 57

Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului rural

Ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (b) punctul (iii) se referă la:

- (a) elaborarea unor planuri de protecție și de gestionare pentru siturile Natura 2000 și pentru alte spații de mare valoare naturală, acțiunile de sensibilizare ecologică și investițiile aferente întreținerii, restaurării și punerii în valoare a patrimoniului natural și dezvoltării spațiilor de mare valoare naturală;
- (b) studii și investiții legate de întreținerea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural, de exemplu caracteristicile culturale ale satelor și peisajul rural.

Subsecțiunea 3

Formare, dobândire de competențe și animare

Articolul 58

Formare și informare

Cursurile de instruire sau de formare care intră sub incidența programelor sau a sistemelor normale de învățământ de nivel secundar sau superior nu beneficiază de ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (c).

Articolul 59

Dobândire de competențe, animare și punere în aplicare

Ajutorul prevăzut la articolul 52 litera (d) se referă la:

- (a) studii asupra regiunii în cauză;
- (b) acțiuni de informare privind regiunea și strategia locală de dezvoltare;
- (c) formarea persoanelor care participă la elaborarea și la punerea în aplicare a unei strategii locale de dezvoltare;
- (d) acțiuni de animare și formare a animatorilor;
- (e) punerea în aplicare, în parteneriate public-privat, altele decât cele definite la articolul 62 alineatul (1) litera (b), a strategiei locale de dezvoltare care include una sau mai multe dintre măsurile prevăzute la articolul 52 literele (a), (b) și (c).

Subsecțiunea 4

Punerea în aplicare a axei

Articolul 60

Delimitare

Atunci când o măsură care intră sub incidența prezentei secțiuni are ca obiect operațiuni care ar putea, de asemenea, să beneficieze de finanțare din partea unui alt instrument de sprijin comunitar, inclusiv fondurile structurale și Instrumentul de sprijin comunitar în domeniul pescuitului, statul membru stabilește, în fiecare program, criteriile care permit delimitarea operațiunilor susținute de Feader și a celor finanțate de un alt instrument de sprijin comunitar.

SECȚIUNEA 4

Axa 4

Leader

Articolul 61

Definiția abordării Leader

Abordarea Leader cuprinde cel puțin următoarele elemente:

- (a) strategii locale de dezvoltare pe zone, concepute pentru zone rurale clar definite la nivel subregional;
- (b) parteneriate public-privat la nivel local, denumite în continuare „grupuri de acțiune locală”;
- (c) o abordare ascendentă cu o putere decizională pentru grupurile de acțiune locală în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a unor strategii locale de dezvoltare;
- (d) o concepție și o punere în aplicare multisectoriale ale strategiei, bazate pe interacțiunea dintre agenții și proiectele din diverse sectoare ale economiei locale;
- (e) punerea în aplicare a unor abordări inovatoare;
- (f) punerea în aplicare a unor proiecte de cooperare;
- (g) interconectarea parteneriatelor locale.

Articolul 62

Grupuri de acțiune locală

- (1) Abordarea dezvoltării locale bazate pe parteneriat este pusă în aplicare de grupurile de acțiune locală care îndeplinesc următoarele condiții:

- (a) trebuie să propună o strategie locală integrată de dezvoltare bazată cel puțin pe elementele prevăzute la articolul 61 literele (a)-(d) și (g) și trebuie să fie responsabile pentru punerea în aplicare a acesteia;
 - (b) trebuie să constituie fie un grup care beneficiază deja de inițiativa Leader II¹ sau Leader+² sau care corespunde abordării Leader, fie un nou grup reprezentativ de parteneri din diverse medii socio-economice prezente la nivel local pe teritoriul în cauză. La nivel decizional, partenerii economici și sociali, precum și alți reprezentanți ai societății civile, cum ar fi agricultorii, femeile din mediul rural, tinerii, precum și asociațiile acestora, trebuie să reprezinte cel puțin 50% din parteneriatul local;
 - (c) trebuie să facă dovada că au capacitatea de a defini și de a pune în aplicare o strategie de dezvoltare pentru zona în cauză.
- (2) Autoritatea de gestionare se asigură că grupurile de acțiune locală desemnează un coordonator administrativ și financiar care are capacitatea de a administra subvențiile publice și de a asigura buna funcționare a parteneriatului sau se asociază într-o structură comună constituită juridic, al cărei statut garantează buna funcționare a parteneriatului și capacitatea de a administra subvențiile publice.
- (3) Teritoriul care intră sub incidența strategiei este omogen și reprezintă o masă critică suficientă din punct de vedere al resurselor umane, financiare și economice pentru a susține o strategie de dezvoltare viabilă.
- (4) Grupurile de acțiune locală selectează proiectele finanțate în cadrul strategiei locale de dezvoltare. Acestea pot selecta, de asemenea, proiecte de cooperare.

Articolul 63

Măsuri

Ajutorul acordat în cadrul axei Leader are ca obiect:

- (a) punerea în aplicare a strategiilor locale de dezvoltare prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (a), în scopul realizării obiectivelor a cel puțin uneia dintre celelalte trei axe definite la secțiunile 1, 2 și 3;
- (b) punerea în aplicare a proiectelor de cooperare pentru realizarea obiectivelor menționate la litera (a);
- (c) funcționarea grupului de acțiune locală, dobândirea de competențe, precum și acțiuni de animare pe teritoriu, prevăzute la articolul 59.

Articolul 64

¹ Comunicarea Comisiei către statele membre de stabilire a orientărilor pentru subvențiile globale sau a unor programe operaționale integrate pentru care statele membre sunt invitate să prezinte cereri de asistență în cadrul unei inițiative privind dezvoltarea rurală (Leader II) (JO C 180, 1.7.1994, p. 48).

² Comunicarea Comisiei către statele membre din 14 aprilie 2000 de stabilire a orientărilor pentru inițiativa comunitară privind dezvoltarea rurală (Leader+) (JO C 139, 18.5.2000, p. 5). Comunicare astfel cum a fost modificată ultima dată prin Comunicarea Comisiei de modificare a comunicării către statele membre din 14 aprilie 2000 de stabilire a orientărilor pentru inițiativa comunitară privind dezvoltarea rurală (Leader+) (JO C 294, 4.12.2003, p. 11).

Punerea în aplicare a strategiilor locale

În cazul în care operațiunile prevăzute în cadrul strategiei locale corespund măsurilor definite de prezentul regulament pentru celelalte axe, condițiile aferente acestora se aplică în conformitate cu secțiunile 1, 2 și 3.

Articolul 65

Cooperare

(1) Ajutorul prevăzut la articolul 63 litera (b) se acordă pentru proiectele de cooperare interteritorială sau transnațională.

Prin „cooperare interteritorială” se înțelege cooperarea în interiorul statului membru. Prin „cooperare transnațională” se înțelege cooperarea dintre teritorii aparținând mai multor state membre, precum și cu teritorii ale unor țări terțe.

(2) Pot beneficia de ajutor numai cheltuielile privind teritoriile situate în Comunitate.

(3) Articolul 64 se aplică, de asemenea, proiectelor de cooperare.

CAPITOLUL II

FINANȚAREA ASISTENȚEI TEHNICE

Articolul 66

Finanțarea asistenței tehnice

(1) În conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005, Feader poate finanța, în limita a 0,25% din alocarea sa anuală, acțiuni de pregătire, monitorizare, asistență administrativă, evaluare și control, la inițiativa sau în numele Comisiei. Aceste acțiuni se realizează în conformitate cu articolul 53 alineatul (2) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind Regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene¹ și cu orice alte dispoziții ale acestui regulament și din normele sale de aplicare care reglementează această formă de execuție bugetară.

(2) La inițiativa statelor membre, Feader poate finanța, în cadrul fiecărui program de dezvoltare rurală, activități de pregătire, gestionare, monitorizare, evaluare, informare și control al intervențiilor programelor.

Aceste activități pot fi finanțate în limita a 4% din quantumul total al fiecărui program.

(3) În limita stabilită la alineatul (2), se rezervă o sumă pentru înființarea și funcționarea rețelei rurale naționale prevăzute la articolul 68.

Statele membre care au optat pentru programele regionale pot prezenta spre aprobare un program specific privind înființarea și funcționarea rețelei lor rurale naționale.

¹ JO L 248, 16.9.2002, p. 1.

Normele de aplicare privind înființarea și funcționarea rețelei rurale naționale se adoptă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

Articolul 67

Rețeaua Europeană de Dezvoltare Rurală

În conformitate cu articolul 66 alineatul (1), se înființează o rețea europeană de dezvoltare rurală în scopul interconectării rețelelor naționale, a organizațiilor și a administrațiilor care activează la nivel comunitar în domeniul dezvoltării rurale.

Rețeaua europeană este responsabilă cu:

- (a) colectarea, analiza și difuzarea de informații privind acțiunile comunitare de dezvoltare rurală;
- (b) colectarea, difuzarea și consolidarea la nivel comunitar a bunelor practici de dezvoltare rurală;
- (c) furnizarea de informații privind evoluția situației din zone rurale din Comunitate și din țările terțe;
- (d) organizarea de reuniuni și seminarii la nivel comunitar pentru participanții la dezvoltarea rurală;
- (e) constituirea și animarea unor rețele de experți în scopul facilitării schimburilor de cunoștințe și pentru a susține punerea în aplicare și evaluarea politicii de dezvoltare rurală;
- (f) sprijinirea rețelelor naționale și a inițiativelor de cooperare transnațională.

Articolul 68

Rețeaua rurală națională

- (1) Fiecare stat membru înființează o rețea rurală națională care regroupează organizațiile și administrațiile care lucrează în domeniul dezvoltării rurale.
- (2) Cuantumul prevăzut la articolul 66 alineatul (3) primul paragraf este destinat:
 - (a) structurilor necesare funcționării rețelei;
 - (b) unui plan de acțiune care cuprinde cel puțin inventarierea și analiza bunelor practici transferabile, precum și informațiile referitoare la acest subiect, gestionarea rețelei, organizarea schimbului de experiență și de know-how, elaborarea unor programe de formare destinate grupurilor de acțiune locală în curs de constituire și asistența tehnică pentru cooperarea interteritorială și transnațională.

TITLUL V

CONTRIBUȚIA FINANCIARĂ A FEADER

Articolul 69

Resursele și repartizarea acestora

- (1) Cuantumul sprijinului comunitar pentru dezvoltare rurală în temeiul prezentului regulament pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013, defalcarea sa anuală și cuantumul minim care urmează a fi alocat regiunilor care pot beneficia de obiectivul „convergență” sunt stabilite de către Consiliu, hotărând cu majoritate calificată, la propunerea Comisiei, în conformitate cu perspectivele financiare pentru perioada 2007-2013 și cu Acordul interinstituțional privind disciplina bugetară și ameliorarea procedurii bugetare pentru aceeași perioadă.
- (2) 0,25% din resursele prevăzute la alineatul (1) sunt destinate asistenței tehnice pentru Comisie în conformitate cu articolul 66 alineatul (1).
- (3) În vederea programării și a includerii ulterioare a acestora în bugetul general al Comunităților Europene, quantumurile prevăzute la alineatul (1) se indexează cu 2% pe an.
- (4) Comisia efectuează o defalcare anuală pe stat membru, a quantumurilor prevăzute la alineatul (1), după deducerea quantumului prevăzut la alineatul (2) și luând în considerare:
 - (a) quantumurile rezervate regiunilor care pot beneficia de obiectivul „convergență”;
 - (b) rezultatele anterioare, și
 - (c) situațiile și nevoile specifice pe baza unor criterii obiective.
- (5) În plus față de quantumurile prevăzute la alineatul (4), statele membre iau în considerare, în scopul programării, quantumurile rezultate din modulare, în conformitate cu articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.
- (6) Comisia se asigură că totalul alocațiilor anuale ale Feader, provenite din FEOGA, secțiunea „Orientare”, pentru fiecare stat membru, în conformitate cu prezentul regulament și provenite din FEDER, FC și FSE în conformitate cu legislația comunitară de stabilire a dispozițiilor generale care reglementează aceste fonduri pentru perioada 1 ianuarie 2007 – 31 decembrie 2013, inclusiv contribuția FEDER în conformitate cu legislația comunitară care reglementează Instrumentul European de Vecinătate, provenite din Instrumentul de Preaderare în conformitate cu legislația comunitară care reglementează acest instrument, precum și cele provenite din partea Instrumentului financiar de orientare în domeniul pescuitului care contribuie la obiectivul „convergență”, nu depășește 4% din PIB-ul național al statului membru, astfel cum este estimat în momentul adoptării Acordului interinstituțional privind disciplina bugetară și ameliorarea procedurii bugetare.

Articolul 70

Contribuția financiară

- (1) Decizia de adoptare a unui program de dezvoltare rurală stabilește contribuția maximă a Feader pentru fiecare axă în cadrul unor limite de flexibilitate care trebuie definite în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2). Decizia identifică, în mod clar, după caz, creditele alocate regiunilor care pot beneficia de obiectivul „convergență”.

- (2) Contribuția Feader se calculează în raport cu cheltuielile publice eligibile.
- (3) Rata contribuției Feader se stabilește pentru fiecare axă.
 - (a) Pentru axa 1 privind competitivitatea și axa 3 privind diversificarea și calitatea vieții, precum și pentru asistența tehnică prevăzută la articolul 66 alineatul (2), rata se stabilește până la următoarele plafoane:
 - (i) 75% din cheltuielile publice eligibile în regiunile care pot beneficia de obiectivul „convergență”;
 - (ii) 50% din cheltuielile publice eligibile în celelalte regiuni.
 - (b) Pentru axa 2 (ameliorarea mediului și a spațiului rural) și axa 4 (Leader), rata se stabilește până la următoarele plafoane:
 - (i) 80% din cheltuielile publice eligibile în regiunile care pot beneficia de obiectivul „convergență”;
 - (ii) 55% din cheltuielile publice eligibile în celelalte regiuni.

Rata minimă a contribuției Feader la nivel de axă este de 20%.

(4) Fără a aduce atingere plafoanelor prevăzute la alineatul (3), rata contribuției Feader poate fi majorată până la 85% pentru programele din regiunile ultraperiferice și din insulele mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93.

(5) Atunci când statele membre optează pentru un program specific, în conformitate cu articolul 66 alineatul (3) al doilea paragraf, plafonul aplicabil contribuției Feader este de 50% din cheltuielile publice eligibile.

(6) Acțiunile finanțate în cadrul asistenței tehnice la inițiativa sau în contul Comisiei pot fi finanțate până la 100%.

(7) O cheltuială cofinanțată de Feader nu poate fi cofinanțată prin intermediul unei contribuții din fondurile structurale, din Fondul de coeziune sau dintr-un alt instrument financiar comunitar.

Aceasta poate fi cofinanțată numai în cadrul unei singure axe a programului de dezvoltare rurală. Atunci când o operațiune intră sub incidența unor măsuri angajate în cadrul mai multor axe, cheltuielile se împart pe axe proporțional.

(8) Pentru ajutoarele acordate întreprinderilor, cuantumul cheltuielilor publice respectă plafoanele stabilite pentru ajutorul de stat, cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel.

Articolul 71

Eligibilitatea cheltuielilor

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 39 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005, o cheltuială este eligibilă pentru contribuția Feader în cazul în care ajutorul

aferent este plătit efectiv de organismul plătitor între 1 ianuarie 2007 și 31 decembrie 2015. Operațiunile cofinanțate nu ar trebui finalizate înainte de începutul perioadei de eligibilitate.

O nouă cheltuială, introdusă în momentul revizuirii unui program, prevăzută la articolul 19 este eligibilă începând de la data primirii cererii de modificare a programului de către Comisie.

(2) Cheltuielile sunt eligibile pentru contribuția Feader numai în cazul în care sunt efectuate pentru operațiuni decise de autoritatea de gestionare a programului în cauză sau sub responsabilitatea acestuia, conform criteriilor de selecție stabilite de organul competent.

(3) Normele de eligibilitate a cheltuielilor se stabilesc la nivel național sub rezerva condițiilor specifice stabilite în temeiul prezentului regulament pentru anumite măsuri de dezvoltare rurală.

Următoarele costuri sunt excluse de la cofinanțarea Feader:

- (a) TVA, cu excepția TVA nerecuperabile, în cazul în care aceasta este în mod real și definitiv suportată de către beneficiari, alții decât persoanele neplătitoare de impozit prevăzute la articolul 4 alineatul (5) primul paragraf din a șasea Directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitul pe cifra de afaceri - sistemul comun privind taxa pe valoarea adăugată: bază unitară de stabilire¹;
- (b) dobânzi debitoare, fără a aduce atingere alineatului (5);
- (c) achiziționarea de teren pentru o sumă mai mare de 10% din cheltuielile totale eligibile ale operațiunii în cauză. În cazuri excepționale și justificate corespunzător, se poate stabili un procentaj mai ridicat pentru operațiunile privind protecția mediului.
- (4) Alineatele (1)-(3) nu se aplică articolului 66 alineatul (1).
- (5) Fără a aduce atingere alineatului (3) litera (b), contribuția Feader poate lua o altă formă decât forma de ajutor direct nerambursabil. Normele detaliate în această privință se stabilesc în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

Articolul 72

Perenitatea operațiunilor privind investițiile

(1) Fără a aduce atingere normelor privind libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii în sensul articolelor 43-49 din tratat, statul membru se asigură că contribuția Feader nu rămâne blocată într-o operațiune de investiții cofinanțată decât în cazul în care această operațiune nu suferă, în termen de cinci ani de la data deciziei de finanțare de către autoritatea de gestionare, nici o modificare importantă:

- (a) care îi afectează natura sau condițiile de punere în aplicare sau creează un avantaj nejustificat unei întreprinderi sau unei colectivități publice;

¹ JO L 145, 13.6.1977, p. 1. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2004/66/CE (JO L 168, 1.5.2004, p. 35).

- (b) care rezultă fie dintr-o modificare a naturii proprietății unei infrastructuri, fie din încetarea sau delocalizarea unei activități productive.
- (2) Sumele plătite în mod nejustificat se recuperează în conformitate cu articolul 33 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.

TITLUL VI

GESTIONARE, CONTROL ȘI INFORMARE

CAPITOLUL I

GESTIONARE ȘI CONTROL

Articolul 73

Responsabilități ale Comisiei

Pentru a asigura, în cadrul gestionării partajate, o bună gestionare financiară în conformitate cu articolul 274 din Tratatul CE, Comisia pune în practică acțiunile și controalele prevăzute la articolul 9 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.

Articolul 74

Responsabilități ale statelor membre

- (1) Statele membre adoptă toate actele cu putere de lege și actele administrative în conformitate cu articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 pentru a asigura o protecție eficientă a intereselor financiare ale Comunității.
- (2) Statele membre desemnează, pentru fiecare program de dezvoltare rurală, următoarele autorități:
- (a) autoritatea de gestionare, care poate fi un organism public sau privat, național sau regional, sau statul membru care exercită el însuși această funcție, și care este responsabilă cu gestionarea programului în cauză;
 - (b) organismul plătitor în sensul articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005;
 - (c) organismul de certificare în sensul articolului 7 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.
- (3) Statele membre se asigură că, pentru fiecare program de dezvoltare rurală, a fost creat sistemul necesar de gestionare și control, atribuind și separând în mod clar funcțiile respective ale autorității de gestionare și ale celorlalte organisme. Statele membre sunt responsabile cu funcționarea eficientă a sistemelor pe toată durata punerii în aplicare a programului.
- (4) Statele membre efectuează controale în conformitate cu normele detaliate de punere în aplicare, care sunt definite în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2) și care determină, în special, tipul și intensitatea controalelor în funcție de natura diferitelor măsuri de dezvoltare rurală.

Articolul 75

Autoritatea de gestionare

- (1) Autoritatea de gestionare este responsabilă cu gestionarea și punerea în aplicare eficientă, efectivă și corectă a programului și este responsabilă, în special:
- (a) să se asigure că operațiunile sunt selectate pentru finanțare în conformitate cu criteriile aplicabile programului de dezvoltare rurală;
 - (b) să garanteze înregistrarea și stocarea informațiilor statistice privind punerea în aplicare într-un sistem informatic, într-o formă adecvată în scopul monitorizării și evaluării;
 - (c) să se asigure că beneficiarii și celelalte organisme participante la punerea în aplicare a operațiunilor:
 - (i) sunt informate de obligațiile ce le revin ca urmare a acordării ajutorului și utilizează fie un sistem separat de contabilitate, fie o codificare contabilă adecvată pentru toate tranzacțiile aferente operațiunii;
 - (ii) cunosc cerințele privind transmiterea datelor către autoritatea de gestionare și înregistrarea rezultatelor;
 - (d) să se asigure că evaluările programelor sunt realizate în termenele prevăzute de prezentul regulament și în conformitate cu cadrul comun de monitorizare și evaluare și că acestea sunt transmise autorităților naționale în cauză, precum și Comisiei;
 - (e) să conducă activitățile comitetului de monitorizare și să-i transmită acestuia documentele care să îi permită o monitorizare a punerii în aplicare a programului în lumina obiectivelor sale specifice;
 - (f) să asigure respectarea obligațiilor în ceea ce privește publicitatea, prevăzute la articolul 76;
 - (g) să întocmească raportul anual privind progresul realizat și, după aprobarea acestuia de către comitetul de monitorizare, să îl prezinte Comisiei;
 - (h) să garanteze faptul că organismul plătitor primește toate informațiile necesare, în special în ceea ce privește procedurile aplicate și controalele efectuate în raport cu operațiunile selectate pentru finanțare, înainte ca plățile să fie autorizate.
- (2) Atunci când o parte dintre sarcinile sale este delegată unui alt organism, autoritatea de gestionare păstrează întreaga responsabilitate în ceea ce privește eficiența și corectitudinea gestionării și realizării sarcinilor în cauză.

CAPITOLUL II

INFORMARE ȘI PUBLICITATE

Articolul 76

Informare și publicitate

(1) Statele membre sunt responsabile cu informarea și publicitatea privind planurile strategice naționale, programele de dezvoltare rurală și contribuția comunitară.

Informarea este destinată marelui public. Aceasta pune în valoare rolul Comunității și garantează transparența intervenției Feader.

(2) Autoritatea de gestionare a programului este responsabilă cu publicitatea acestuia și trebuie să informeze:

- (a) potențialii beneficiari, organizațiile profesionale, partenerii economici și sociali, organismele care activează în favoarea egalității dintre bărbați și femei, precum și organizațiile neguvernamentale în cauză, inclusiv organizațiile ecologice, cu privire la posibilitățile oferite de program și la modalitățile de acces la fondurile acestuia;
- (b) beneficiarii cuantumului cofinanțării comunitare;
- (c) marele public cu privire la rolul jucat de Comunitate în favoarea programelor și la rezultatele acestora.

TITLUL VII

MONITORIZARE ȘI EVALUARE

CAPITOLUL I

MONITORIZARE

Articolul 77

Comitet de monitorizare

(1) Pentru fiecare program de dezvoltare rurală se constituie un comitet de monitorizare, într-un termen de maximum trei luni de la data deciziei de aprobare a programului.

Fiecare comitet de monitorizare își stabilește regulamentul de procedură în cadrul instituțional, juridic și financiar al statului membru în cauză și îl adoptă în acord cu autoritatea de gestionare, pentru a-și exercita misiunile în conformitate cu prezentul regulament.

(2) Fiecare comitet de monitorizare este prezidat de un reprezentant al statului membru sau al autorității de gestionare.

Componența sa este hotărâtă de statul membru și include partenerii prevăzuți la articolul 6 alineatul (1).

Reprezentanții Comisiei pot participa, din proprie inițiativă și cu titlu consultativ, la lucrările comitetului de monitorizare.

(3) Statele membre care au optat pentru programe regionale pot înființa un comitet național de monitorizare, responsabil cu coordonarea punerii în aplicare a programelor în cauză în raport cu strategia națională și cu utilizarea resurselor financiare.

Articolul 78

Responsabilitățile comitetului de monitorizare

Comitetul de monitorizare se asigură de eficiența punerii în aplicare a programului de dezvoltare rurală. În acest scop, comitetul de monitorizare:

- (a) este consultat, în termen de patru luni de la data deciziei de aprobare a programului, în ceea ce privește criteriile de selecție a operațiunilor finanțate și revizuieste criteriile de selecție în funcție de nevoile programării;
- (b) evaluează periodic progresele realizate pentru îndeplinirea obiectivelor specifice ale programului pe baza documentelor prezentate de autoritatea de gestionare;
- (c) examinează rezultatele punerii în aplicare, în special realizarea obiectivelor stabilite pentru fiecare axă, precum și evaluările *in itinere*;
- (d) examinează și aprobă raportul anual de execuție și ultimul raport de execuție înainte de a fi trimise Comisiei;
- (e) poate propune autorității de gestionare orice adaptare sau revizuire a programului care să permită realizarea obiectivelor Feader definite la articolul 4 sau ameliorarea gestionării sale, inclusiv a gestionării financiare;
- (f) examinează și aprobă orice propunere de modificare a conținutului deciziei Comisiei privind contribuția Feader.

Articolul 79

Proceduri de monitorizare

- (1) Autoritatea de gestionare și comitetul de monitorizare controlează calitatea punerii în aplicare a programului.
- (2) Autoritatea de gestionare și comitetul de monitorizare asigură monitorizarea fiecărui program de dezvoltare rurală prin intermediul unor indicatori financiari, de realizare și de rezultat.

Articolul 80

Cadrul comun de monitorizare și evaluare

Cadrul comun de monitorizare și evaluare este elaborat de Comisie și de statele membre și se adoptă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2). Acest cadru definește un număr limitat de indicatori comuni aplicabili fiecărui program.

Articolul 81

Indicatori

- (1) Progresul, eficiența și eficacitatea programelor de dezvoltare rurală în raport cu obiectivele acestora se măsoară prin intermediul unor indicatori privind situația inițială, precum și execuția financiară, realizarea, rezultatele și impactul programelor.

(2) Fiecare program de dezvoltare rurală definește un număr limitat de indicatori suplimentari specifici programului.

(3) Atunci când natura ajutorului permite acest lucru, datele privind indicatorii sunt defalcate în funcție de sexul și vârsta beneficiarilor.

Articolul 82

Raport anual de execuție

(1) Pentru prima dată în 2008 și până la data de 30 iunie a fiecărui an, autoritatea de gestionare transmite Comisiei un raport anual de execuție privind punerea în aplicare a programului. Autoritatea de gestionare transmite Comisiei un ultim raport de execuție la 30 iunie 2016.

(2) Fiecare raport anual de execuție conține următoarele elemente:

(a) orice modificare a condițiilor generale care au un impact direct asupra condițiilor de punere în aplicare a programului, precum și orice schimbare a politicilor comunitare și naționale care au repercusiuni asupra coerenței dintre intervenția Feader și cea a altor instrumente financiare;

(b) progresul programului în raport cu obiectivele stabilite pe baza indicatorilor de realizare și de rezultat;

(c) execuția financiară a programului prezentând, pentru fiecare măsură, lista cu sumele plătite beneficiarilor; în cazul în care programul acoperă regiuni care pot beneficia de obiectivul „convergență”, cheltuielile aferente trebuie indicate separat;

(d) un rezumat al activităților de evaluare în curs, în conformitate cu articolul 86 alineatul (3);

(e) dispozițiile adoptate de autoritatea de gestionare și de comitetul de monitorizare pentru a asigura calitatea și eficiența punerii în aplicare a programului, în special:

(i) acțiunile de monitorizare și de evaluare,

(ii) o sinteză a problemelor importante întâlnite în gestionarea programului, precum și orice măsură eventual adoptată, inclusiv răspunsurile la observațiile făcute în temeiul articolului 83,

(iii) utilizarea asistenței tehnice,

(iv) dispozițiile adoptate pentru a asigura publicitatea programului în conformitate cu articolul 76;

(f) o declarație privind respectarea politicilor comunitare în cadrul ajutorului, inclusiv evidențierea problemelor întâlnite și măsurile adoptate pentru soluționarea acestora;

(g) după caz, reutilizarea ajutoarelor recuperate în conformitate cu articolul 33 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005.

(3) Raportul este considerat admisibil în sensul aplicării articolului 26 din Regulamentul (CE) nr. 1290/2005 în cazul în care acesta conține toate elementele enumerate la alineatul (2) și permite evaluarea punerii în aplicare a programului.

Comisia are la dispoziție două luni pentru a se pronunța asupra raportului anual de execuție, după transmiterea acestuia de către autoritatea de gestionare. Acest termen se prelungește la cinci luni pentru ultimul raport al programului. În cazul în care Comisia nu răspunde în termenul stabilit, raportul este considerat acceptat.

(4) Normele de elaborare a rapoartelor anuale de execuție privind programele specifice puse în aplicare în conformitate cu articolul 66 alineatul (3) sunt definite în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

Articolul 83

Examinarea anuală a programelor

(1) În fiecare an, cu ocazia prezentării raportului anual de execuție, Comisia și autoritatea de gestionare examinează principalele rezultate din anul anterior, în conformitate cu procedurile care urmează a fi definite în acord cu statul membru și cu autoritatea de gestionare în cauză.

(2) În urma acestei examinări, Comisia poate adresa observații statului membru și autorității de gestionare, care informează comitetul de monitorizare cu privire la aceasta. Statul membru informează Comisia cu privire la măsurile luate ca urmare a acestor observații.

CAPITOLUL II

EVALUARE

Articolul 84

Dispoziții generale

(1) Politica și programele de dezvoltare rurală fac obiectul unor evaluări *ex ante*, intermediare și *ex post*, în conformitate cu dispozițiile articolelor 85, 86 și 87.

(2) Evaluările urmăresc creșterea calității, a eficienței și a eficacității punerii în aplicare a programelor de dezvoltare rurală. Acestea evaluează impactul programelor având în vedere orientările strategice ale Comunității prevăzute la articolul 9 și problemele de dezvoltare rurală specifice statelor membre și regiunilor în cauză, luând în considerare cerințele dezvoltării durabile, impactul de mediu și dispozițiile legislației comunitare pertinente.

(3) Activitățile de evaluare sunt organizate, după caz, sub responsabilitatea statelor membre sau a Comisiei.

(4) Evaluările prevăzute la alineatul (1) sunt efectuate de evaluatori independenți. Rezultatele sunt puse la dispoziție în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al

Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei¹.

(5) Statele membre asigură mijloacele umane și financiare necesare pentru a efectua evaluările, organizează producția și colectarea datelor necesare și utilizează diferitele elemente furnizate de sistemul de monitorizare.

(6) La inițiativa Comisiei, în cadrul prevăzut la articolul 80, statele membre și Comisia convin asupra metodelor și standardelor care trebuie aplicate evaluărilor.

Articolul 85

Evaluarea *ex ante*

(1) Evaluarea *ex ante* face parte din procedura de elaborare a fiecărui program de dezvoltare rurală și urmărește optimizarea alocării resurselor bugetare și ameliorarea calității programării. Aceasta definește și evaluează nevoile pe termen mediu și lung, obiectivele de îndeplinit, rezultatele așteptate, obiectivele cuantificate, în special din punctul de vedere al impactului în raport cu situația inițială, valoarea adăugată comunitară, luarea în calcul a priorităților Comunității, învățămintele trase din programarea anterioară, precum și calitatea dispozitivelor de punere în aplicare, de monitorizare, de evaluare și de gestionare financiară.

(2) Evaluarea *ex ante* se realizează sub responsabilitatea statului membru.

Articolul 86

Evaluarea intermediară și *ex post*

(1) Statele membre stabilesc un sistem de evaluare *in itinere* pentru fiecare program de dezvoltare rurală.

(2) Autoritatea de gestionare a programului și comitetul de monitorizare utilizează evaluarea *in itinere* pentru:

- (a) examinarea progresului programului în raport cu obiectivele sale, prin intermediul unor indicatori de rezultat și, după caz, de impact;
- (b) ameliorarea calității programelor și punerea în aplicare a acestora;
- (c) examinarea propunerilor de modificare semnificativă a programelor;
- (d) pregătirea evaluării intermediare și a evaluării *ex post*.

(3) Începând cu 2008, autoritatea de gestionare prezintă anual comitetului de monitorizare un raport privind activitățile de evaluare *in itinere*. Raportul anual de execuție prevăzut la articolul 82 include un rezumat al acestor activități.

(4) În 2010, evaluarea *in itinere* ia forma unui raport distinct de evaluare intermediară. Aceasta propune măsuri de ameliorare a calității programelor și a punerii lor în aplicare.

¹ JO L 145, 31.5.2001, p. 43.

La inițiativa Comisiei se întocmește o sinteză a rapoartelor de evaluare intermediară.

- (5) În 2015, evaluarea *in itinere* ia forma unui raport distinct de evaluare *ex post*.
- (6) Evaluările intermediare și *ex post* analizează gradul de utilizare a resurselor, eficacitatea și eficiența programării Feader, consecințele sale socio-economice, precum și impactul său asupra priorităților Comunității. Acestea reglementează obiectivele programului și urmăresc să tragă învățăminte privind politica de dezvoltare rurală. Acestea identifică factorii care au contribuit la succesul sau la eșecul punerii în aplicare a programelor, inclusiv din punctul de vedere al durabilității, și definesc bunele practici.
- (7) Evaluarea *in itinere* este organizată la inițiativa și sub responsabilitatea autorității de gestionare în colaborare cu Comisia. Aceasta este organizată pe o bază multianuală și acoperă perioada 2007-2015.
- (8) Comisia organizează, din proprie inițiativă, acțiuni de formare, schimburi de bune practici și de informații pentru evaluatorii *in itinere*, experții din statele membre și membrii comitetelor de monitorizare, precum și evaluări tematice și de sinteză.

Articolul 87

Sinteza evaluărilor *ex post*

- (1) Sub responsabilitatea Comisiei, se întocmește o sinteză a evaluărilor *ex post*, în colaborare cu statul membru și cu autoritatea de gestionare, care asigură colectarea datelor necesare pentru realizarea sa.
- (2) Sinteza evaluărilor *ex post* trebuie finalizată până la 31 decembrie 2016.

TITLUL VIII

AJUTOARE DE STAT

Articolul 88

Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat

- (1) Cu excepția cazului în care prezentul titlu prevede altfel, articolele 87, 88 și 89 din tratat se aplică sprijinului în favoarea dezvoltării rurale acordat de statele membre.

Cu toate acestea, articolele 87, 88 și 89 din tratat nu se aplică contribuțiilor financiare aduse de statele membre în completarea sprijinului comunitar în favoarea dezvoltării rurale în temeiul articolului 36 din tratat, în conformitate cu prezentul regulament.

- (2) Ajutoarele pentru modernizarea exploatațiilor agricole care depășesc procentajele prevăzute în anexă în ceea ce privește articolul 26 alineatul (2) sunt interzise. Această interdicție nu se aplică ajutoarelor destinate:
 - (a) investițiilor realizate în special în interes public și privind conservarea peisajelor tradiționale modelate de activitățile agricole și forestiere sau mutarea clădirilor unei exploatații;

- (b) investițiilor în domeniul protecției și ameliorării mediului;
- (c) investițiilor care urmăresc ameliorarea condițiilor de igienă și de bunăstare a animalelor și a celor privind securitatea la locul de muncă.
- (3) Ajutoarele de stat acordate agricultorilor pentru a compensa handicapurile naturale din zone montane și din alte zone cu handicap sunt interzise în cazul în care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 37. Cu toate acestea, în cazuri justificate în mod corespunzător, se pot acorda ajutoare suplimentare care depășesc cuantumul stabilite în conformitate cu alineatul (3) din articolul menționat anterior.
- (4) Ajutoarele de stat care sunt destinate sprijinirii agricultorilor care își asumă angajamente agroecologice sau angajamente în domeniul bunăstării animalelor și care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolele 39 și, respectiv, 40 sunt interzise. Cu toate acestea, în cazuri justificate în mod corespunzător, se pot acorda ajutoare suplimentare care depășesc cuantumul maxime prevăzute în anexă, în ceea ce privește articolul 39 alineatul (4) și articolul 40 alineatul (3). În cazuri excepționale, justificate în mod corespunzător, se pot acorda derogări de la durata minimă a angajamentelor prevăzute la articolul 39 alineatul (3) și la articolul 40 alineatul (2).
- (5) Ajutoarele de stat destinate sprijinirii agricultorilor care se adaptează la standardele obligatorii bazate pe legislația comunitară din domeniul protecției mediului, al sănătății publice, al sănătății animalelor și plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 31 sunt interzise. Cu toate acestea, se pot acorda ajutoare suplimentare care depășesc plafoanele stabilite în conformitate cu dispozițiile articolului menționat pentru a ajuta agricultorii să respecte legislația națională care depășește standardele comunitare.
- (6) În absența legislației comunitare, ajutoarele de stat destinate să sprijine agricultorii care se adaptează la standardele obligatorii bazate pe legislația națională din domeniul protecției mediului, al sănătății publice, al sănătății animalelor și plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 31 sunt interzise. Cu toate acestea, se pot acorda ajutoare suplimentare care depășesc plafoanele prevăzute în anexă în ceea ce privește articolul 31 alineatul (2), în cazul în care sunt justificate în temeiul articolului 31.

Articolul 89

Finanțare națională suplimentară

Ajutorul de stat menit să acorde o finanțare suplimentară pentru dezvoltarea rurală care beneficiază de sprijin comunitar este notificat de statele membre și aprobat de către Comisie în conformitate cu prezentul regulament, ca parte integrantă a programării prevăzute la articolul 16. Prima teză din articolul 88 alineatul (3) din tratat nu se aplică ajutorului astfel notificat.

TITLUL IX

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Articolul 90

Comitet

(1) Comisia este asistată de un Comitet pentru dezvoltare rurală, denumit în continuare „comitetul”.

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolele 4 și 7 din Decizia 1999/468/CE.

Perioada prevăzută la articolul 4 alineatul (3) din Decizia 1999/468/CE este de o lună.

(3) Comitetul își stabilește regulamentul de procedură.

Articolul 91

Norme de aplicare

În plus față de măsurile prevăzute de dispozițiile specifice din prezentul regulament, normele de aplicare a prezentului regulament se adoptă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2). Acestea includ, în special:

- (a) prezentarea propunerilor de programe de dezvoltare rurală;
- (b) condițiile aplicabile măsurilor de dezvoltare rurală.

Articolul 92

Dispoziții tranzitorii

(1) În cazul în care sunt necesare măsuri specifice pentru a facilita tranziția de la regimul în vigoare la cel instituit prin prezentul regulament, acestea se adoptă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

(2) Aceste măsuri se adoptă în special pentru a include în regimul de sprijin în favoarea dezvoltării rurale instituit prin prezentul regulament acțiunile existente de sprijin comunitar aprobate de Comisie în cadrul FEOGA, secțiunea „Orientare” sau „Garantare” pentru o perioadă care se încheie după 1 ianuarie 2007, precum și pentru a reglementa evaluările *ex post* ale programelor pentru perioada 2000-2006.

Articolul 93

Abrogare

(1) Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 se abrogă de la 1 ianuarie 2007, cu excepția articolului 13 litera (a), a articolului 14 alineatul (1), a articolului 14 alineatul (2) primele două liniuțe, a articolului 15, a articolelor 17-20, a articolului 51 alineatul (3) și a articolului 55 alineatul (4) și a părții din anexa I care precizează quantumurile stabilite în temeiul articolului 15 alineatul (3). Aceste dispoziții se abrogă de la 1 ianuarie 2010, sub rezerva unui act al Consiliului adoptat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 37 din tratat.

Trimiterile la regulamentul abrogat se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament.

Regulamentul abrogat se aplică în continuare acțiunilor pe care Comisia le aprobă în temeiul regulamentului menționat înainte de 1 ianuarie 2007.

(2) Directivele și deciziile Consiliului de stabilire sau de modificare a listelor cu zonele defavorizate adoptate în temeiul articolului 21 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 950/97 se abrogă de la 1 ianuarie 2010, sub rezerva unui act al Consiliului adoptat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 37 din tratat.

Articolul 94

Intrare în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Acesta se aplică sprijinului comunitar pentru perioada de programare care începe la 1 ianuarie 2007. Cu toate acestea, nu se aplică înainte de intrarea în vigoare a legislației comunitare de stabilire a dispozițiilor generale privind FEDER, FSE și FC pentru perioada 1 ianuarie 2007-31 decembrie 2013, cu excepția articolelor 9, 90, 91 și 92 care se aplică de la intrarea în vigoare a prezentului regulament.

Fără a aduce atingere celui de-al doilea paragraf, articolul 37, articolul 50 alineatele (2)-(4) și articolul 88 alineatul (3) se aplică de la 1 ianuarie 2010, sub rezerva unui act al Consiliului adoptat în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 37 din tratat.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 20 septembrie 2005.

Pentru Consiliu
Președintele
M. BECKETT

ANEXĂ

TABELUL CUANTUMURILOR ȘI RATELOR DE SPRIJIN

Articol	Obiect	EUR sau rată	
22 alineatul (2)	Ajutor de instalare*	55 000	
23 alineatul (6)	Pensionare anticipată	18 000 180 000 4 000 40 000	Pe cedent și pe an Cuantum total pe cedent Pe lucrător și pe an Cuantum total pe lucrător
24 alineatul (2)	Servicii de consiliere	80% 1 500	Din costul eligibil pe serviciu de consiliere Cuantum eligibil maxim
26 alineatul (2)	Intensitatea ajutorului pentru modernizarea exploatațiilor agricole	60% 50% 50%	Din cuantumul investițiilor eligibile realizate de tineri agricultori în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) Din cuantumul investițiilor eligibile realizate de alți agricultori în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) Din cuantumul investițiilor eligibile realizate de tineri agricultori în celelalte zone

Articol	Obiect	EUR sau rată	
		40%	Din cuantumul investițiilor eligibile realizate de alți agricultori în celelalte zone
		75%	Din cuantumul investițiilor eligibile în regiunile ultraperiferice și în insulele din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93
		75%	Din cuantumul investițiilor în statele membre care au aderat la Comunitate la 1 mai 2004 în sensul punerii în aplicare a Directivei 91/676/CEE ¹ în termen de maximum patru ani de la data aderării în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) și articolul 5 alineatul (1) din directiva menționată.
27 alineatul (3)	Intensitatea ajutorului pentru creșterea valorii economice a pădurilor	60% ^{**}	Din cuantumul investițiilor eligibile în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii)
		50%	Din cuantumul investițiilor eligibile în celelalte zone
		85% ^{**}	Din cuantumul investițiilor eligibile în regiunile ultraperiferice
28 alineatul (2)	Intensitatea ajutorului pentru creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere	50%	Din cuantumul investițiilor eligibile în regiunile care intră sub incidența obiectivului „convergență”
		40%	Din cuantumul investițiilor eligibile în celelalte regiuni
		75%	Din cuantumul investițiilor eligibile în regiunile ultraperiferice
		65%	Din cuantumul investițiilor eligibile în insulele din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93
31 alineatul (2)	Cuantumul maxim al sprijinului pentru respectarea standardelor	10 000	Pe exploatație
32 alineatul (2)	Cuantumul maxim al sprijinului pentru participarea la sisteme de calitate alimentară	3 000	Pe exploatație
33	Intensitatea ajutorului pentru activitățile de informare și de promovare	70%	Din costul eligibil al acțiunii
34 alineatul (3)	Cuantumul maxim pentru exploatațiile agricole de semisubzistență	1 500	Pe exploatație agricolă/an
35 alineatul (2)	Grupuri de producători: plafon exprimat în procentaj din producția comercializată în cursul primilor cinci ani de la recunoaștere fără a depăși, în ceea ce privește fiecare dintre primii cinci ani suma maximă de:	5%, 5%, 4%, 3%, și 2% ^{***}	Pentru 1-ul, al 2-lea, al 3-lea, al 4-lea și, respectiv, al 5-lea an pentru producția comercializată până la 1 000 000 EUR
		2,5%, 2,5%, 2,0%, 1,5% și 1,5%	Pentru 1-ul, al 2-lea, al 3-lea, al 4-lea și, respectiv, al 5-lea an pentru producția comercializată care depășește 1 000 000 EUR
		100 000	Pentru 1-ul an
		100 000	Pentru al 2-lea an
		80 000	Pentru al 3-lea an
		60 000	Pentru al 4-lea an
		50 000	Pentru al 5-lea an
37 alineatul (3)	Plata minimă pentru zonele cu handicap	25	Pe hectar de SAU
	Plata maximă pentru zonele cu handicap din regiunile montane	250	Pe hectar de SAU

Articol	Obiect	EUR sau rată	
	Plata maximă pentru zonele care prezintă alte handicapuri	150	Pe hectar de SAU
38 alineatul (2)	Plata inițială Natura 2000 pentru o perioadă de maximum 5 ani	500****	Pe hectar de SAU
	Plata maximă Natura 2000	200****	Pe hectar de SAU
39 alineatul (4)	Culturi anuale	600****	Pe hectar
	Culturi perene specializate	900****	Pe hectar
	Alte utilizări ale terenurilor	450****	Pe hectar
	Rase locale amenințate cu abandonul	200****	Pe unitate de efectiv mare de animale
40 alineatul (3)	Bunăstarea animalelor	500	Pe unitate de efectiv mare de animale
43 alineatul (4)	Prima anuală maximă menită să compenseze pierderile de venituri datorate împăduririi		
	– pentru agricultori sau asociații de agricultori	700	Pe hectar
	– pentru orice alt organism de drept privat	150	Pe hectar
43 alineatul (4), 44 alineatul (3) și 45 alineatul (3)	– Intensitatea ajutorului pentru costurile de instalare	80%**	Din costurile eligibile în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii)
		70%	Din costurile eligibile în celelalte zone
		85%**	Din costurile eligibile în regiunile ultraperiferice
46 și 47 alineatul (2)	Plata anuală Natura 2000 și plăți silvoecologice		
	– Plata minimă	40	Pe hectar
	– Plata maximă	200****	Pe hectar

¹ Directiva 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (JO L 375, 31.12.1991, p. 1).

* Ajutorul de instalare se poate acorda sub forma unei prime unice al cărei quantum nu depășește 40 000 EUR sau sub forma unei bonificații a dobânzilor, a căror valoare capitalizată nu depășește 40 000 EUR. Atunci când cele două forme de ajutor sunt combinate, quantumul total nu depășește 55 000 EUR.

** Nu se aplică pădurilor tropicale și subtropicale și suprafețelor împădurite aparținând statului și situate pe teritoriul Insulelor Azore, Madeira și Canare, al departamentelor franceze pe peste mări și al insulelor mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93.

*** În ceea ce privește Malta, Comisia poate stabili un quantum minim pentru ajutorul acordat unui sector productiv în care producția totală este extrem de redusă.

**** Aceste quantumuri pot fi majorate în cazuri excepționale luând în considerare circumstanțele speciale care trebuie justificate în programele de dezvoltare rurală.